

KNIŽNÁ REVUE

„Poézia nebola, nie je a nebude masovým športom. Žiadna vláda sa nemusí obávať, že bude musieť vynaložiť nejaké 3 - 4 miliardy zo štátneho rozpočtu na výstavbu Národného básnického štadióna. Návštevnosť by bola skoro nulová - približne zhodná s návštevnosťou medzištátnych futbalových zápasov našej reprezentácie...“

Rozhovor s básnikom a vydavateľom Olegom Pastierom čítajte na strane 12.

www.litcentrum.sk

Z OBSAHU

- 03 Ladislav Hanus 1907-1994
- 04 Anton BALÁŽ: Hriešna Vydrica
- 05 Jaroslava BLAŽKOVÁ: Mój skvelý brat Robinzon
- Lubica SOMOLAYOVÁ: Prižmúrenými očami
- Táňa KELEOVÁ-VASILKOVÁ: Dúhový most
- Peter ORAVEC: Obrátený slovník cudzích slov
- 08 Joseph RATZINGER - BENEDIKT XVI.: Ježiš z Nazaretu
- 09 Najpredávanejšie knihy v Taliansku
- 10 Vydavateľstvo Plectrum
- 11 S Kornelom FÖLDVÁRIM v berlínskom múzeu

NAJPREDÁVANEJŠIE KNIHY

KNÍHKUPECTVO AMICUS
JESENSKÉHO 2, 929 01 DUNAJSKÁ STREDA
TEL.: 031/5523100

Slovenské:

1. M. Ďuranová: Nikdy nie je neskoro - Motýl
2. P. Nagyová-Džerengová: Za to mi zaplatíš! - Ikar
3. D. Dán: Cela číslo 17 - Vydavateľstvo Slovart

Zahraničné:

1. C. Hofmannová: Biela Masajka - Ikar
2. A. Golden: Pamäti gejše - Ikar
3. P. Coelho: Čarodejnica z Portobella - Ikar

KNÍHKUPECTVO KNIHA PRE TEBA
MOYSESA 53, 965 01 ŽIAR NAD HRONOM
TEL.: 045/6725648

Slovenské:

1. T. Keleová-Vasilková: Dúhový most - Ikar
2. E. Urbaníková: Všetko alebo nič - EVITA
3. M. E. Matkin: Mužské interiéry - Vydavateľstvo Slovart

Zahraničné:

1. J. Grisham: Nevinný - Ikar
2. C. Hofmannová: Stretnutie v Barsaloi - Ikar
3. Ch. Grey: Leonardov tieň - Ikar

KNÍHKUPECTVO MARČAN
HLAVNÁ 17, 917 01 TRNAVA
TEL.: 033/5511207

Slovenské:

1. M. E. Matkin: Mužské interiéry - Vydavateľstvo Slovart
2. T. Keleová-Vasilková: Dúhový most - Ikar
3. L. Struhár: Slovensko - Aktuell

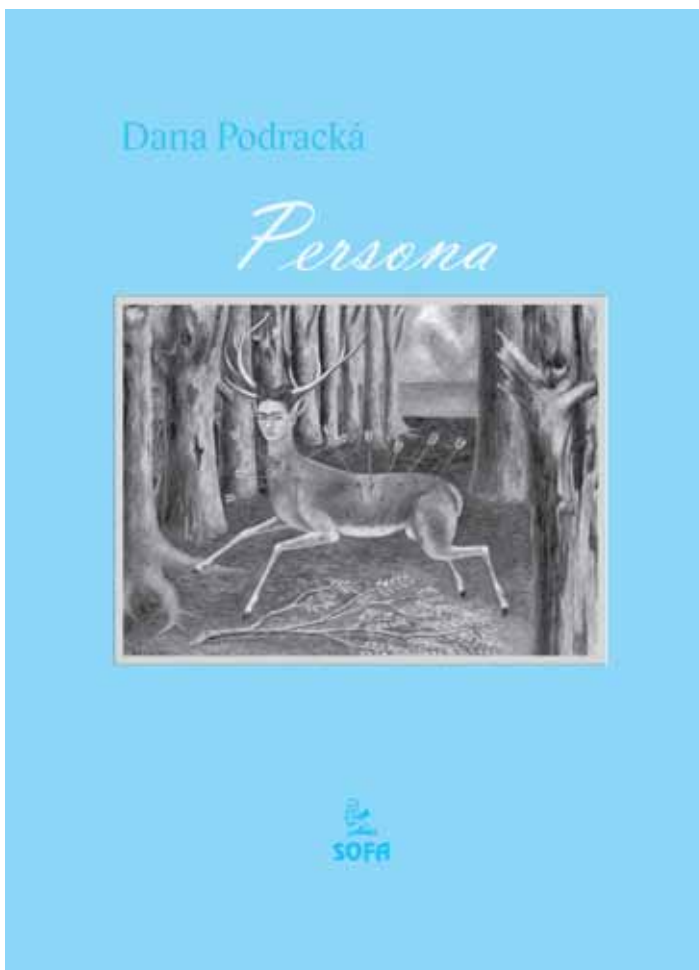
Zahraničné:

1. P. Coelho: Čarodejnica z Portobella - Ikar
2. J. Man: Attila - Vydavateľstvo Slovart
3. M. Connelly: Echo park - Vydavateľstvo Slovart

BIBLIOTÉKA
15. KNIŽNÝ VELTRH
PEDAGOGIKA

08. - 11. 11. 2007
KNIŽNÁ REVUE je mediálnym partnerom veľtrhu
www.incheba.sk

Zoznam.sk INCHEBA EXPO BRATISLAVA

15. MEDZINÁRODNÝ KNIŽNÝ VELTRH BIBLIOTÉKA

Frankfurtský knižný veľtrh prekonal ďalšie rekordy. Vystavovalo na ňom 7448 vystavovateľov zo 108 krajín a predstavilo 400 tisíc exponátov. 59. ročník podujatia si prišlo pozrieť 283 293 návštevníkov. Za veľkej pozornosti médií výstavnisko žilo prezentáciami, odbornými workshopmi vydavateľov a prekladateľov, stretnutiami s autormi. Slovensko sa nestratilo. Predstavili sme päťjazyčnú Literary Anthology of Visegrad 4 Countries, Anton Hykisch na fóre Fiction and Non-fiction prezentoval nemecké vydanie svojho románu Čas majstrov a čítal zo svojho najnovšieho románu Spomeň si na cára. Oblúbená autorka pre deti Gabriela Futová čítala z knihy Hľadám lepšiu mamu, spolu s prekladateľom Mirkom Kraetschom a ilustrátorom Jurajom Baloghom pripravili výtvarnú tvorivú dielňu. Pred nami je Bibliotéka. Neporovnateľne menšia ako Frankfurtský knižný veľtrh, ale naša. Aj keď sa k nej mnohí správajú tak trochu ako ku kukučiemu mláďaťu, prejavila svoju životaschopnosť a oslávila 15. narodeniny. Prídite sa pozrieť od 8. do 11. novembra do bratislavskej Incheby. Okrem knižných novínok za výhodné ceny sú pripravené zaujímavé podujatia. Môžete si to všetko vychutnať v pohode, bez obáv, že sa diskreditujete v nejakom televíznom šote alebo na fotografii v časopise s knižkou v ruke. Médiá ako zvyčajne zrejme náš jediný medzinárodný knižný veľtrh diskretné obídu. Veď je „len“ o knihách.

Dana Podracká

Persona & Morfeus

Bratislava, SOFA 2007

Knižný diptych Dany Podrackej svojim vonkajším a vnútorným charakterom odkazuje na dávne a prvotné chápanie symbolu. Grécke *symballein* znamenalo „spojiť“ a súviselo s antickým zvykom rozlomiť prsteň či tabuľku, pričom opätovné presné spojenie bolo znakom priateľstva, lásky. Takisto možno vnímať obe knihy našej poprednej poetky: uvedomovať si ich jednotlivito, ale aj ako súčasť, ktoré spojením pri čítaní vytvárajú zvláštnu intertextovú kvalitu. Na prebaloch sa píše o vytváraní tretej knihy, knihy „medzi“; symbolickosť však dovoľuje korigovať údaj o počte možných knih smerom k štedrejším číslam, hoci práve číslo tri svojim významom harmónie, celistvosti a završenia absorbuje všetku ďalšiu početnosť. Zo spornosti tohto milého interpretačného paradoxu však pre nás vyplýva opora. Na istej úrovni vedomia predsa vystupuje blízkosť oboch protikladných slov (spor a opora), podobne sa v hĺbke základného básnického gesta Dany Podrackej tají idea nerozdielnosti diferencovaného sveta na tu/tam, hore/dole, teraz/potom, sen/skutočnosť atď. Autorka totiž celou témou preniká naraz, v jedinom navrstvenom ohniskovom bode, v stretnutí vnútra s inšpiračnými momentmi, zväčša vizuálnymi, so životnými impulzmi, spravidla tragickými, s náboženstvom a ezoterikou, s umením, so spomienkami. Umožňuje jej to metóda snívneho videnia, prelínania časov, a z hľadiska kauzálnej reality, dôraz na nelogické väzby - takisto poetika senzitívnej metafory kombinovanej s vecnosťou. Básnické vyjadrenie kompenzuje popretie bežných zákonitostí a civilného poriadku poriadkom mýtizujúcim až mystickým. Poriadkom navonok azda neporiadnym, intuitívnym, prekvapivým, zato však v dôsledkoch výstižnejším a osobitejším. Poriadkom, ktorý si buduje dôveryhodnosť rébusom srdca, nie nalinkovanými cestami intelektu.

Reflexívno-kontemplatívne verše *Persony* a lyricko-érické gnómy *Morfea* sú naplnené emočnou symbolikou a v tomto zmysle sa ich funkcia najlepšie ukazuje v zobrazení originálneho poznania, teda básnickej noetiky - noetiky neobratej o krásu. Inými slovami ide o stretnutie vnútra

s vlastným vnútróm, o moment maximálnej intimity seba-poznania, v ktorom už aj dotyk je nekonečnou vzdialenosťou... Podracká sa ale nevyčerpáva tam, kde naše nemnohé dobré poetky nachádzajú svoj cieľ, teda v mučivo zložitej seba-projekcii. Má navyše. Seba-poznanie transformuje do podoby kolektívnej skúsenosti, poznania spoločenského a ľudského (najmä etika, história a politika). Z poézie nevyrobila príležitostné hovieť si vo výsostne súkromnom priestore, kde sa môže hocičo. Predstavu súčasnej poézie korigovala tým, že zo svojho súkromia urobila prechodnú miestnosť (tranzit), cez ktorú sa vchádza inam, na miesto, kde všetky duše preniká rovnaké dejá vu. Tak umožňuje čitateľom zároveň zdieľať obrazy a výjavy seba-poznania, a súbežne ponúka prežitie osobnej noetiky nepozretných súvislostí. Porozumie ten, kto precíti - veď k čomu inému majú viesť knižky s jedným titulom prevzatým z jungovskej psychoanalýzy a s druhým z gréckych bájí, ak nie k pochybnosti o našich samozrejmych istotách zabetónovaných vo vedomí?! Persona - archetyp označujúci sociálnu masku človeka a Morfeus, boh snov, zobrazovaný s krídlami na sluchách. Aké plaché a zraniteľné záležitosti to vytiahla Podracká, aké jemné zrno hádže cez hrubé sito týchto dní... Pýtame sa na zmysel a nachádzame dramaticky romantickú vieru v kompetencie tejto básnickej výpovede, nachádzame presvedčenie, že nejde o úlet s „podmazom“ čarovnej atmosféry, ale o pravdu. Predostierať pravdu slovami o duši a čirosti však dnes znie ako naivita či nihilizmus. Naivita, lebo kto dnes verí v niečo ako pravda, a nihilizmus, lebo každá pravda je vyvrátená. Podracká má však jeden uveriteľný tromf: ženstvo. Spojením so ženskosťou, ako život a svet zachraňujúcim princípom, princípom obetavosti a celistvosti, ako obchádzaným aspektom božskosti, vychádzajú naivita i nihilizmus ako vyliečené pojmy, teda ako viera a plnosť, a to aj napriek permanentnej existencii utrpenia. A tak sa vlastne Podrackej nebyvalý projekt stáva aj terapiou súčasnosti, básnickým hlasom na púšti.

Radoslav Matejov

ZRKADLÍME

„V poradí druhú literárnu cenu za pôvodnú prozaickú knihu *Anasoft litera má Marek Vadas* so svojou zbierkou poviedok *Liečiteľ*. *Vadas* porota ocenila za „zaujímavé prepojenie sveta fantázie a reality, sna a skutočnosti, mágie a všednosti, života a smrti, exotickéj priestorovej inakosti a dôvernej univerzálnej blízkosti“. *Vadas* zaujal aj svojou jazykovo-štylistickou nápaditosťou, lyrizáciou prózy bez sklznutia k sentimentu či páťosu a tvorivým narábaním s kategóriou rozprávača.

Cenu čitateľov denníka *SME* získal *Dušan Dušek* za knihu *Zima na ruky*.“

Sm 6. októbra 2007

KDE BOLO

- **Kníhkupectvo Panta rhei v Bratislavskom Auparku** – prezentácia edície Kníhnicu slovenskej literatúry vydavateľstva Kalligram – 1. októbra
- **Špeciálna ZŠ na Dúbravskej ceste v Bratislave** – beseda s Danušou DRAGULOVOU-FAKTOROVOU – 10. októbra
- **Zichyho palác v Bratislave** – prezentácia knihy Gustáva MURÍNA *Návod na manželstvo* – 11. októbra
- **Kammerhof v Banskej Štiavnici** – prezentácia diptychu Dany PODRACKEJ *Persona & Morfeus* – 14. októbra
- **Ústav svetovej literatúry SAV Bratislava** – odborný seminár Slovenský preklad Danteho – 17. októbra
- **Kníhkupectvo Artforum v Bratislave** – prezentácia knihy Deža URSINYHO *Moja milá pani* (Listy Zdenke Krejčovej), knihu pokrší Ivan ŠTRPKA – 17. októbra
- **Nákupné centrum Polus v Bratislave** – prezentácia knihy Júliusa SATINSKÉHO *Listy z onoho sveta* – 17. októbra
- ***Knížnica Juraja Fándlyho v Trnave** – Deň otvorených dverí – 17. októbra
- ***Pamätník národného písemníctví v Prahe 1** – poetické pásmo k 80. výročiu narodenia Miroslava VÁLKA – 18. októbra
- **Kultúrne centrum na Hviezdoslavovej ulici v Martine** – literárny štvrtok Martinských autorov s vydavateľom Michalom HORECKÝM a básnikom a redaktorom Petrom MIŠÁKOM – 18. október

KDE BUDE

- **Dom umenia na Námestí SNP 12 v Bratislave** – beseda s ilustrátorkami Martinou MATLOVIČOVOU a Zuzanou BRUNCKOVOU – 24. októbra o 14.00
- **Zrkadlová sieň Primaciálneho paláca v Bratislave** – prezentácia zborníka *LADISLAV HANUS (1907-1994) Symbol slovenskej kultúrnosti* – 24. októbra o 18.00
- **Dom umenia na Námestí SNP 12 v Bratislave** – výstava Bienále ilustrácií Bratislava – BIB 2007 – do 26. októbra
- **Domov slovenských spisovateľov v Budmericiach** – Medzinárodný seminár *Humor a irónia v kultúrnej konfrontácii* – od 3. do 4. novembra
- **Výstavnisko Incheba** – 16. medzinárodný knižný veľtrh Bibliotéka – od 8. do 11. novembra

Od 15. do 19. októbra boli na Slovensku významní ruskí literáti – básnik Timur Kibirov, prozaik Jevgenij Popov, literárni kritici Andrej Nemzer a Sergej Čuprinin. Ich prvé stretnutie s publikom sa uskutočnilo na FFUK. Autori porozprávali o svojej tvorbe, ale aj súčasnej ruskej literatúre a jej percepcii v domácom prostredí. Študenti ocenili ich nadhľad, zmysel pre humor, ako aj knižky a viacero čísel literárneho časopisu *Znamija* (Sergej Čuprinin je jeho šéfredaktorom), ktoré darovali katedre rusistiky.

Cena P. O. Hviezdoslava za rok 2007

Prestížnu Cenu P. O. Hviezdoslava za rok 2007 odovzdal Ewaldovi Osersovi 15. októbra v Zichyho paláci v Bratislave predseda Asociácie organizácií spisovateľov Slovenska Jozef Leikert. Ocenenie sa s menšou prestávkou udeľuje od roku 1972 za preklady diel slovenskej literatúry do cudzieho jazyka. Ewald Osers sa narodil roku 1917 v Prahe a v čase mníchovských udalostí emigroval do Veľkej Británie, kde pôsobil až do dôchodku v BBC. Vydal dve zbierky poézie *Kiež by si tu bola* a *Príd ta, kde sme začali*. Hlavné tvorivé aktivity však upriamil na prekladateľskú činnosť. Vo Veľkej Británii si rýchlo osvojil anglický jazyk, do ktorého preložil 150 kníh poézie najmä z nemčiny, češtiny, bulharčiny, macedončiny a slovenčiny. Z českej literatúry to boli najmä diela Jaroslava Seiferta a Vítězslava Nezvala, zo slovenskej ho ešte v 30. rokoch oslovila najmä poézia Laca Novomeského. Ďalej preložil aj verše Emila Boleslava Lukáča, Miroslava Válka, Milana Rúfusa, Štefana Strážaya, Milana Richtera, prózu Alfréda Wetzlera *Čo Dante nevidel* i libreto opery Juraja Beneša *Skamenený*. Za svoju prekladateľskú tvorbu dostal už mnoho vyznamenání, toto je prvé slovenské. Laudatio predniesol Milan Richter, záslužnú prácu Ewalda Osersa pri šírení slovenskej literatúry v zahraničí vyzdvihli aj Ján Vilikovský a Milan Rúfus. Na záver predniesol Laco Kerata verše Milana Rúfusa a Miroslava Válka v slovenčine i v anglickom preklade Ewalda Osersa.

-bk-

História v ženských rukách

V pondelok 8. októbra v Klube slovenských spisovateľov v Bratislave slávnostne uviedli na cestu k čitateľom knihu Leopolda MORAVČÍKA *Ženy, ktoré menili svet*. Z úspešnej spolupráce autora, známeho zahraničnopolitického komentátora s vydavateľstvom Regent vzišla už roku 2005 zaujímavá kniha *Lži, ktoré menili svet*. Podobnosť názvov oboch publikácií naznačuje, že autor si zachoval rovnakú optiku na priblíženie dávnej i nedávnej histórie. V prvom prípade prostredníctvom jednotlivých udalostí, ktoré mali zostať utajené, a po ich odhalení vypukol škandál. V druhej knihe nám autor odhaľuje významné stránky histórie, na ktoré mali dosah zaujímavé ženy po boku vládcov či prezidentov od starovekej Číny, cez barokové a napoleonské Francúzsko, až po druhú polovicu 20. storočia v Argentíne, Južnej Amerike, Južnom Vietname cez Sovietsky zväz, končiac v USA za vlády Clintona. Ovplyvňovanie vládnucej moci ženskou mocou zvyrazňuje aj ružová farba obálky a celaj sadzby knihy. Knihu symbolicky „pokrstil“ parfomom ružovej farby starosta Petržalky Milan FTÁČNIK.

-báb-

Bibliotéka 2007

Jubilejný 15. ročník medzinárodného knižného veľtrhu BIBLIOTÉKA sa uskutoční od štvrtka 8. do nedele 11. novembra 2007 v areáli INCHEBA EXPO Bratislava. O prípravách hovorí manažér Bibliotéky Slavomír Tužinský.

- **Na čo sa môžu tešiť návštevníci jubilejného 15. ročníka Bibliotéky?**

Veľmi dôležitou súčasťou veľtrhu sú sprievodné podujatia. Tohtoročná Bibliotéka bude mať nové pódium „DIALÓG FÓRUM“, obsadené najrôznejšími diskusiami, prezentáciami, ale aj banskobystričským „Divadlom na Rázcestí“. Liga za duševné zdravie prinesie veľmi aktuálne diskusie o ľudskej duši, napr. aj *Umelci sú cvoci*. Zaujímavé sprievodné programy pripravilo napríklad Literárne informačné centrum – slávnostnú prezentáciu *Literárnej antológie V4*, ktorá vyšla pod záštitou ministrov kultúry krajín V4 a poetické pásmo z tvorby Miroslava Válka pri príležitosti 80. výročia narodenia, ktoré uvedie Dana Podracká. Ďalej je to vyhlásenie cien ISTRON a Ceny Fantázie, prezentácia slovenskej knihy rekordov, prezentácia knihy Branislava Jobusa *Láskavé rozprávky* a mnohé ďalšie programy.

- **Čím chcete osloviť mladšie ročníky návštevníkov?**

Chceme osloviť všetkých, a to predovšetkým knižnou ponukou. Po vlnajšom úspechu sekcie spoločenských hier v spolupráci s kníhkupectvom *Brloh* pripravujeme 1. ročník medzinárodného festivalu spoločenských hier.

- **Môžete bližšie charakterizovať literárnu Cenu Bibliotéky 2007?**

Porota, ktorej čestnou predsedníčkou bude prvá dáma Slovenska pani Gašparovičová, už vyberá z knižných diel vydaných v roku 2006 (próza, poézia, literatúra pre deti a mládež) od ženských autoriek päť titulov, z ktorých vzide víťazná knižka a jej autorka si na Bibliotéke prevzme cenu aj s finančnou prémieou.

Nevyužitie myšlienky

V politike nie sú priatelia, ale len ľudia, ktorých potrebujete.

Dvojnásobný laureát

Keď chceme hovoriť o slovenskej fantastike, jednoznačne musíme spomenúť meno Ondrej Herec. Sociológ, autor výskumných prác a štúdií o sociálnej politike a sociológii kultúry. Jeho syntetický pohľad prekračuje hranice literárnych žánrov, vyzýva na dialóg, konfrontuje stanoviská a interpretácie. Kniha O. Herca *Cyberpunk – vstupenka do tretieho tisícročia* (2001) priniesla nový pohľad na východiská dnes všeobecne populárnych žánrov, akými sú sci-fi, ale aj fantasy.

Ondrej Herec je okrem toho jedným zo zakladateľov *Československého syndikátu autorov fantastiky* (1989) a spoluzakladateľom *Slovenského syndikátu autorov fantastiky* (1990).

Stál pri zrode Ceny Gustáva Reussa udeľovanej najlepším autorom daného žánru a aj vďaka jeho úsiliu vyšlo sedemnást kníh slovenskej fantasti-

ky či organizovali sa známe vedecko-fantastické semináre v Revúcej.

Túto jeho prácu ocenili tohto roku dvomi prestížnymi cenami, a to symptomaticky vzhľadom na slovenské pomery v Čechách. O. Herec sa stal laureátom *Ceny Akadémie SF za dlhoročnú prácu pre SF* a *Ceny Mloka*, udeľenej *Československým Fandomom*.

Ondrej Herec k tomu dodáva: *V prvom rade priznávam, že tie ceny ma veľmi potešili najmä preto, že jednu mi udelili fanúšikovia a druhú mi udelili profesionáli: tuším, že za tridsať rokov existencie organizovaného fandomu na území bývalého Československa tie ceny ešte nikdy nedostal jeden človek v jednom roku. Som hrdý a vďačný, že ich dali mne, ale to nie je len moja zásluha. Bez ľudí, ktorí boli okolo mňa, „len“ za teóriu, by som tie ceny nedostal.*

-mmb-

SLOVKA 2007 snúbi jazyk s počítačom

Inštitút pre verejnú správu v Bratislavskej Dúbravke bude od 25. do 27. októbra dejiskom SLOVKA, IV. medzinárodnej konferencie venovanej počítačovému spracovaniu prirodzeného jazyka, počítačovej lexicografii a terminológii, ktorú pripravilo oddelenie Slovenského národného korpusu Jazykovedného ústavu L. Štúra Slovenskej akadémie vied. Pozvanie na toto odborné podujatie prijalo vyše 50 vedeckých a pedagogických pracovníkov z 8 krajín, okrem Slovenska z Česka, Poľska, Ukrajiny, Ruska, Chorvátska, Španielska a z USA. Príspevky slovenských autorov, pokrývajúce základný aj aplikovaný výskum, poukazujú na priam prevratné zmeny, ktoré v ostatných rokoch zaznamenala naša počítačová a najmä korpusová lingvistika.

V Slovenskom národnom korpusu (SNK) JÚLŠ SAV je to v prvom rade budovanie korpusu písaných textov (súboru elektronicky spracovaných a uložených jazykových textov alebo ich častí) a tvorba s tým súvisiacich počítačových nástrojov. Veľký korpus, obsahujúci všetky texty, má aktuálne okolo 350 miliónov textových jednotiek.

K dispozícii zaregistrovaným používateľom je aj menší, štýlovo vyvážený korpus, ručne morfológicky

anotovaný korpus, korpusy iba umeleckej alebo iba odbornej literatúry, či korpus publicistiky. Paralelné korpusy (zatiaľ rusko-slovenský a francúzsko-slovenský, v príprave chorvátsko-slovenský, česko-slovenský, nemecko-slovenský, anglicko-slovenský) môžu poslúžiť nielen na porovnávanie jazykového výskumu, ale aj pri výučbe cudzieho jazyka (v zahraničí pri výučbe slovenčiny ako cudzieho jazyka) a v prekladateľskej práci.

V elektronickej forme sú záujemcom bezplatne k dispozícii kodifikačné príručky (výkladové slovníky slovenského jazyka, Pravidlá slovenského pravopisu) a rôzne publikácie z produkcie JÚLŠ SAV. Ako sa vyjadrila vedúca oddelenia SNK JÚLŠ SAV PhDr. Mária Šimková: „Čo nám všetci úprimne závidia, to je sprístupňovanie slovníkov a ďalších lingvistických zdrojov širokej verejnosti na internete – toto nemá ani jedna z okolitých krajín.“

Pokračujúcim projektom Slovenskej terminologickej databázy odpovedá JÚLŠ na požiadavku koordinovať vývoj terminológií a celkovú odbornú komunikáciu v slovenčine.

Chystá sa aj Slovenský hovorený korpus, čiže zrkadlo hovorenej a hovorenej slovenčiny.

-ma-

Žralok v Auparku

V kníhkupectve Panta rhei v Bratislavskom Auparku 10. októbra predstavili knihu Jozefa HERIBANA *Úspech má srdce žraloka* s podtitulom *Komunikácia – Značka – Kreativita*. Na priateľskom posedení, ktoré moderoval Dado Nagy, sa zúčastnili aj autorove dcéry a zopár študentov, ktorí o ňom čo – to prezradili, a tým

dodali besede skutočne rodinnú atmosféru. Svojich študentov si Jozef Heriban získal najmä humorom a pozitívnym prístupom na nielen ako profesor, ale i ako človek. Kniha je určená pre široký okruh čitateľov, ktorým odkryva tajomstvo úspechu stojaceho na pevných základoch marketingu.

-db-

Perózia

Počas Žilinského literárneho festivalu predstavilo vydavateľstvo Artis Omnis najnovšiu knihu Pera Le KVE-TA *Perózia*. Ide o zbierku krátkych, hravých patabásničiek, perokresbičiek a vystrihovačiek, ktoré autor začal písať a kresliť takmer pred 20 rokmi. Knižka nemá začiatok, ani koniec. Strany nie sú číslované, takže ju čitateľ môže začať čítať (aj prestať čítať) na ľubovoľnej strane. Niektoré básničky sú napísané vo forme obrázkov a niektoré obrázky sú na-

kreslené vo forme básničiek. Pero Le Kvet prišiel na tento svet v roku 1988 ako 23-ročný. Odvtedy píše, kreslí, maľuje, lepí koláže, ale predovšetkým pestuje a šíri patafyziku. Je autorom knihy esejí o piatich významných patafyzikoch *Eseje*, ktorá vyšla roku 1996 v pražskom vydavateľstve Clinamen. Roku 2005 mu vo vydavateľstve Edition Ryba vyšla zbierka krátkych surrealistických poviedok *Ulovené sny*. Vlni vydal *Láskavé rozprávky*.

-r-

Poznáme sa? Ladislav Hanus (1907–1994) Symbol slovenskej kultúrnosti

Bratislava – Prešov, Literárne informačné centrum – Vydavateľstvo Michala Vaška 2007

Ešte stále u nás nie je samozrejmosťou, aby v každom regióne, meste, či obci poznali svojich významných rodákov a najmä výsledky ich práce. Treba oceniť, že v regióne stredného Považia (okresy Ilava, Púchov, Považská Bystrica) si uvedomili, že za dnešnou tvárou tohto regiónu stoja aj výsledky úsilia predchádzajúcich generácií, na ktoré nadväzujú súčasníci. Spomedzi nich vystupujú pozoruhodní nadšenci, zápalisti priekopníci, rozhodní organizátori, predvídajúci manažéri...

A aj osobnosti, čo v istom smere vynikli, dosiahli významné postavenie a boli a sú prínosom pre všetkých. Nemali by sme na nich zabúdať, veď mnohí z nich pôsobia v rôznych častiach Slovenska či v zahraničí a šíria dobré meno svojho rodu – stredného Považia. K tomu, aby sa nestratili v záplave rozmanitých informácií, prispieva slovník biografických črt *Z palety rodákov a dejateľov stredného Považia* (2004), najmä jeho najnovšie 2. rozšírené vydanie (Ametyst 2007), ktorý slávnostne „vykročil“ na cestu za čitateľom 21. septembra v Považskej Bystrici na podujatí, ktoré pripravili Považské osvetové stredisko a Považská knižnica.

Publikácia je výsledkom bádateľskej práce, spisovateľskej zručnosti, tvorivého autorského úsilia i skutočného ľudského nadšenia PaedDr. Gejzu SÁDECKÉHO, CSc. Štruktúra hesiel zahŕňa nielen meno, ale aj pseudonymy, akademické tituly, základnú charakteristiku osobnosti podľa profesie, funkcie, dátumu a miesta narodenia, vzťah k regiónu, resp. dôvod, prečo ho autor zaradil do publikácie, ak nejde o osobnosť, ktorá sa nenarodila v spomínaných okresoch stredného Považia. Prehľad o činnosti obsahuje absolvované školy, dosiahnuté vzdelanie, prehľad zamestnaní, vytvorené dielo, ocenenia, vyznamenania, súčasné aktivity a záujmy vo voľnom čase, životný vzor, životné krédo, rodinné pomery, miesto, kde osobnosť žije a pracuje. Publikácia je dôstojnou počťou práci desiatkam zaujímavých osobností regiónu, ako aj dôležitým dokumentom doby. Zároveň treba veriť, že netriviálny slovník bude mať aj ďalšie aktualizované vydania.

Lýdia Čelková

Takmer 400-stranovú knihu *Ladislav Hanus (1907-1994) – symbol slovenskej kultúrnosti* berie čitateľ do rúk nielen ako literatúru faktu, ale aj ako prameň poznania nedávnych čias. Verme, že sa o ňu budú zaujímať (a ku nej sa vracat) nielen živí pamätníci druhej polovice 20. storočia, ale aj mladšie vekové kategórie... Osobnosť Ladislava Hanusa, katolíckeho kňaza (26. 2. 1907 – 7. 3. 1994), významného teológa, filozofa a kulturoológa, nezlomeného komunistickým režimom, väznením a neskoršími robotníckymi povolaniami, a takisto jeho neúnavná vôľa po bádání zmyslu ľudskej existencie i kultúry v spoločnosti, si to zaslúžia.

Málokedy sa stáva, že zborník z vedeckých konferencií sa číta jedným dychom, takmer ako román. V prípade hanusovského zborníka to tak je. V úvode tejto, i graficky a tlačiarensky dôstojnej, knihy píše literárny kritik Alexander Halvoník, že pre väčšinu čitateľov to bude objav – a pre ďalších duchovný zážitok.

Život Ladislava Hanusa bol v najproduktívnejšom veku poznačený priam mučeníckou cestou tých, čo sa vzpriečili hlásanej ideológii rokov 1948-1989, alebo patrili k prenasledovaným predstaviteľom kresťanských cirkví. História je však spravodlivá – a tak sa Ladislavovi Hanusovi dostalo v závere požeňnaného života spoločenského ocenenia, rehabilitácie – a posmrtné i vstupu do galérie osobností v kalendári kultúrnych výročí UNESCO.

Od r. 1938 do konca štyridsiatych rokov minulého storočia bol profesorom morálky, sociológie a sakrálného umenia v bohosloveckom seminári v Spišskej Kapitule, ale aj iniciátorom a redaktorom časopisov Kultúra, Obroda, resp. vydavateľstva a časopisu Verbum... Jeho vzdelanie, inšpirácia, rozhľad, poznanie desiatok osobností kňazského i verejného života, sledovanie a vlastný názor na slovenský politický i spoločenský život od tridsiatych rokov minulého storočia – až po záver života, no tiež osvietenecké vyžarovanie duchovného života v Spišskej Kapitule v rokoch jeho mladosti sa zúročili v mnohých knižných dielach: *Rozprava o kultúrnosti, Rozhladenie, Všeobecné kresťanstvo, Jozef Kútnik-Šmálov, Romano Guardini – mysliteľ a pedagóg storočia, Kostol ako symbol, Človek a kultúra, Princípy pluralizmu, Pokonštantínska Cirkev, Spomienky na Ferka Skyčáka, O kultúre a kultúrnosti, Umenie a náboženstvo, Princípy*

kresťanskej morálky a autobiografia *Pamäti svedka storočia* (prepis rozhovorov a výpovedí L. Hanusa z magnetofónových záznamov).

Významnú zásluhu na domácom i európskom priblížení podnes aktuálneho (a impozantného) myšlienkového odkazu Prof. PhDr. ThDr. Ladislava Hanusa, DrSc. h. c. má v ostatnom desaťročí najmä Vydavateľstvo LÚČ

a jeho editorský spolupracovník, literárny vedec Prof. PhDr. Július Pašteka, DrSc., ktorý pre LÚČ neobyčajne sústredene a sebaobetavo pripravil na vydanie a opatril komentármi knižné práce L. Hanusa (naposledy rozsiahle spomienky *Pamäti svedka storočia*).

Pri príležitosti storočnice Ladislava Hanusa Literárne informačné centrum nielen iniciovalo jeho zaradenie do kalendára UNESCO, ale aj spoluorganizovalo odborný seminár v Spišskej Kapitule pod názvom *Ladislav Hanus – osobnosť pre 21. storočie* (20. – 22. 9. 2006). Ďalším podujatím bola konferencia z iniciatívy Inštitútu kresťanskej kultúry Filozofickej fakulty Trnavskej univerzity (1. marca t. r.) pod názvom *Ladislav Hanus – symbol slovenskej kultúrnosti*. Výsledky oboch vedeckých podujatí (s pridaním niekoľkých dodatočne objednaných príspevkov) predkladá kniha pod názvom trnavskej konferencie. Má síce podtitul „zborník“, ale vďaka finančnej podpore UNESCO – formu dôstojnej knižnej publikácie, dopĺňajúcej životný a vedecký portrét jedinečnej kulturologickej osobnosti Slovenska.

Seminár v Spišskej Kapitule predstavil najmä filozofický, teologický

a kulturologický odkaz Ladislava Hanusa, trnavská konferencia sa okrem týchto aspektov orientovala aj na význam Hanusa ako historika sakrálného umenia. Spomeniem iba zopár mien a tém: k životným osudom L. Hanusa sa viažu sugestívne spomienky spisovateľa (v päťdesiatych rokoch – podobne ako v prípade L. Hanusa – jáchymovského väzňa) Rudolfa Dobiáša. Július Pašteka pripomína prvé dotyky s odkazom L. Hanusa a svoju dlhoročnú editorskú prácu nad odkazom L. Hanusa. Róbert Letz sa zamýšľal nad životom L. Hanusa z hľadiska dokumentov, ktoré sprevádzali vypočúvanie, väznenie a psychické týranie tohto „svedka storočia“. Ján Letz nazval svoj prvý príspevok *Autor objavený v otcovej knižnici* a v svojom druhom príspevku zborníka rozvíja tému Hanusovho personalizmu, ako súčasť jeho kulturfilozofie. Milan Hamada sa zamýšľal nad návratom veľkého mysliteľa. František Mikloško pripomína objavenie a realizáciu autobiografických spomienok L. Hanusa. Rektor Kňazského seminára v Spišskej Kapitule Jozef Jarab pripomína L. Hanusa z čias jeho pôsobenia v „podzemných univerzitách“ šesťdesiatych rokov. Janko Silan je citovaný básňou z roku 1982, napísanou pri príležitosti zlatého jubilea L. Hanusa. Marián Gavenda prispel do zborníka témou *Teológ božskej integrity*. Viliam Jablonický predstavil Hanusa ako Spišskokapitulského monografistu. Eva Trizuljaková sa zaujíma o hodnotenie situácie súčasného náboženského umenia, odvíjajúc tému od Hanusovho pohľadu na sakrálné umenie. Marián Zervan z Trnavskej univerzity sa inšpiroval Hanusovým dielom *Kostol ako symbol*... V knihe nie je zbytočná a zanedbateľná ani jedna kapitola, téma či meno autora. Sú to všetko reprezentatívne osobnosti, ktoré s neobyčajnou znalosťou prispievajú do obrazu geniálneho mysliteľa Slovenska. Zborník dopĺňajú listy L. Hanusa dlhoročnému priateľovi, bratislavskému lekárovi MUDr. F. Sýkrovi, ako aj svedectvo žiaka a priateľa, kňaza Jána Magu, ktorý má zásluhu na uchovaní Hanusových rukopisov a magnetofónových záznamov, ďalej kondolencie predstaviteľov SR po úmrtí L. Hanusa, kalendárium života a diela (zostavené Antonom Balážom a Monikou Kekeliakovou) a priblíženie autorov jednotlivých príspevkov. V závere knihy je čiernobiela fotografická príloha a anglické resumé.

Terézia Ursínyová

BIBLIOGLOSSÁR

Paul Bowles
CHRÁNENCI NEBA
Bratislava, Ikar 2007
Preklad Jozef Kot

Traja mladí Američania – manželka Port a Kit s priateľom Tunnerom – navštívili severnú Afriku v snahe ujsť pred povojnovým chaosom. V púšti pod širým neбом hľadajú „ochranu“ pred civilizáciou. Ich slobodné putovanie však prekazia hlboké psychické traumy a osobné tragédie. Citové vyprahnutie, odcudzenosť od ľudí i samých seba umocňuje piesková púšť. Strhujúce rozprávania s exotickými dobrodružstvami a skvelými opismi afrických scenérií i života domorodcov charakterizuje tento prvý román autora, ktorého vydanie v roku 1948 sa stalo významnou literárnou udalosťou. Filmová adaptáciu románu pripravil Oscarový režisér Bernardo Bertolucci v roku 1999.

Richard Hammond
TO JE TEDA SILA! FYZIKA
MÁ ŠŤAVU
Bratislava,
Vydavateľstvo Slovart 2007
Preklad Veronika Budjačová

„Fyzika je o všetkom,“ konštatuje autor knihy, ktorá odhaluje i vysvetľuje, prečo sú niektoré javy také, aké sú. Poukazuje na skutočnosť, že ľudia fyziku využívali od počiatku ľudstva, ale nevedeli pochopiť, prečo sa určité veci dejú. Zaviedol preto čitateľov do stáročia pred n. l., do starovekého Grécka, zoznámil s prvými mysliteľmi a ich objavmi, neskôr s Arabmi, potom Kopernikovým a Galileovým svetom až po Newtona. Začiatky i rozvoj fyziky spojil so silou, hmotou, svetlom a odpovedal na celú škálu otázok, ako fungujú magnety, akú farbu má svetlo, prečo je obloha modrá a pod. V závere knihy je aj výkladový slovníček najdôležitejších fyzikálnych pojmov. Odporúčame všetkým školopovinným, ktorým doteraz fyzika nevoňala a nechutila, lebo táto má šťavu.

Jenny Dale
ŽMURKO A BELKO
Bratislava,
SPN – Mladé letá 2007
Preklad Katarína Szabová

Ďalší zo série pôvabných príbehov s hlavnou témou priateľstva pre malých čitateľov, ktorí sa učia po anglicky. Knižka rozpráva o náhodnom stretnutí bieleho zajačika Belka so sivobielym kocúrikom Žmurkom. Belko vystupuje v kúzelníckych číslach a Žmurko sa ku kúzelníkovi zatúla. Príbeh je poučný v tom, že ukazuje možnosti, ako sa z rivality môže vyvinúť oveľa krajší pocit priateľstva... A to všetko sa deje v dvoch jazykoch súčasne: v anglickom origináli a v slovenskom preklade. Čitateľa si môžu overovať jazykové schopnosti, čo je jeden z príťažlivých spôsobov, ako podporovať chuť učiť sa cudzie jazyky. Takúto iniciatívu možno len privítať a dúfať, že vydavateľstvo pripraví podobné knižky aj v budúcnosti.

-lč-efar-

KNIHA ROKA 2007

Stav k 18. októbru

Počet hlasov

KNIHA ROKA

1. P. Bílý: Don Giovanni – Slovenský spisovateľ	32
2. K. Peteraj: Čo sa šeptá dievčatám – Ikar	13
2. P. Nagyová-Džerengová: Pozri sa na seba – Ikar	13
3. M. Rúfus: Vernosť – Slovenský spisovateľ	11
4. D. Poláčková: Aleš Votava – Vyd. Slovart + SNG	9
5. A. Blaha a kol.: Pyžamová revolúcia – Nebojsa	6

DEBUT ROKA

1. M. Solčanská: Aprílové dievča – Ikar	17
2. R. Sidor: Prvá kniha – OZ Slniečkovo	6
3. P. Tomašovič: Nič v krajine nikoho – Spolok sv. Vojtecha	4
4. Z. Šulajová: Džínsový denník – Slovenský spisovateľ	2

VYDAVATEĽSTVO ROKA

1. Ikar	44
2. Slovenský spisovateľ	32
3. Aspekt	13
4. Vydavateľstvo Slovart	11
5. Nebojsa	6

ANKETOVÝ LÍSTOK - KNIHA ROKA 2007

KNIŽNÁ REVUE

1. Na knihu roka navrhujem:

(autor; názov, vydavateľstvo)

2. Za debut roka navrhujem:

(autor; názov, vydavateľstvo)

3. Za vydavateľstvo roka navrhujem:

Meno a adresa odosielateľa: .....

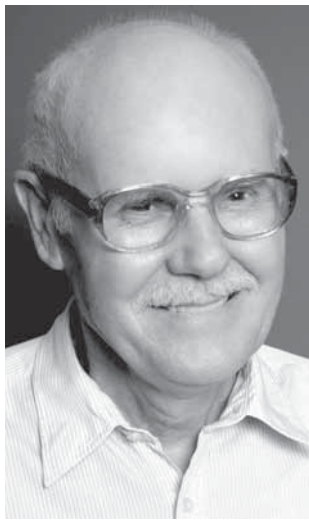
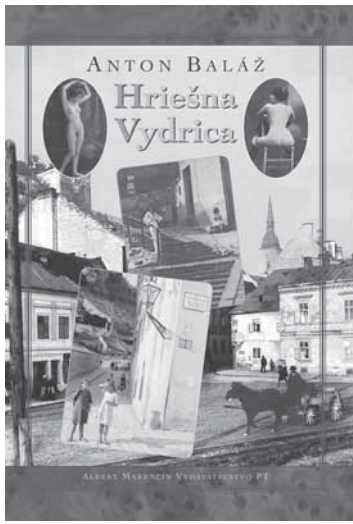
(podpis)

Svoje hlasy do ankety KNIHA ROKA 2007 posielajte na anketových lístkoch, NIE NA XEROXOVÝCH KÓPIÁCH. Platné sú anketové lístky obsahujúce aspoň jednu odpoveď na jednu anketovú otázku, ktoré majú čitateľnú adresu odosielateľa s PSČ a vlastnoručným podpisom. Hlasy posielajte len knihám, ktoré vyšli v roku 2007. Uzávierka ankety je 15. marca 2008.

Vychádza

Anton Baláž: Hriešna Vydrice

Anton Baláž (1943) je autor trinástich prozaických kníh, z ktorých viaceré sa svojimi témami viažu k Bratislave. Najznámejšou z nich je *Tábor padlých žien*, atraktívny príbeh o prostitútkach z Vydrice, ktoré komunistický režim poslal na prevýchovu do tábora nútených prác. Román vyšiel vo viacerých vydaniach a bol aj úspešne sfilmovaný. Na bratislavskú perifériu sa autor vrátil aj v knihe literatúry faktu *Hriešna Vydrice*.

Z archívnych materiálov, dobovej literatúry, spomienok umelcov i dám najstaršieho remesla v knihe oživuje autor bratislavskú Vydricu, pôvodne štvrť dunajských rybárov, lodníkov a remeselníkov, v ktorej sa na začiatku 18. storočia usadili prostitútky a uličky na hradnom návrší sa postupne stali centrom rozsiahlej prostitúcie. Jej histórii sa venuje v kapitole *Vydrice hriešna a vábna*, osudy najznámejších vydrických prostitútok obsahuje kapitola *Remeselnícky lásky*. *Vydrice v pamäti a príbehoch umelcov* prináša pohľad na túto štvrť očami známych slovenských umelcov a *Koniec hriešnej Vydrice* dokumentárne verne zaznamenáva likvidáciu remeselnej prostitúcie v Bratislave po roku 1948. Po nej nasledovala aj likvidácia Vydrice ako súčasť bratislavského Podhradia. Aj keď hriešna tvár Vydrice patrí nenávratne minulosti, genius loci tohto miesta zostáva stále živou súčasťou dejín Bratislavy. *Hriešna Vydrice* vychádza vo Vydavateľstve Albert Marenčin – PT.

Korunová Malvínka

V Danubiuske zarobila päťdesiatosem korún za týždeň a keď si v sobotu večer chcela vyraziť s kamarátkami do mesta, len na ondulovanie utratila tridsať. Vždy za to dostala od matky poriadnu bitku, ale bez bubikopfu alebo mikáda sa nemohla vybrať do Šimy – šimy salónu v meste, kde sa hral džez a tancovalo šimy, pri ktorom si všetci pospevovali *Šimy tancovali Papuáni / už ho tancujú aj nóbl dámy*. Malvínka mala od nóbl dámy ďaleko, nemohla si dovoliť kúpiť šaty nad kolená z čiernej lesklej látky, ani hodvábné telové pančuchy, v ktorých sa vždy po prudkom tanečnom obrate na chvíľu tanečníci zabýsli okružle stehná, ktoré tak upútali pozornosť sediacych pánov, že slečna vzápätí dostala pozvanie do separé, kde sa v pohároch už perlilo šampanské. Mohla len snívať o takomto zavŕšení sobotného večera. Zvyčajne dostala ponuku len od nejakého študenta, aby sa išli po tanci trochu von ochladiť. V skutočnosti si chcel na nej len ukojiť svoje telesné chůtky, pretože ani mikádo nedokázalo zakryť, že Malvínka je továrenskú robotníčku. A z kolónie veľmi dobre vedela, ako skončili dievčatá, ktoré podľahli takémuto študentíkovi či mladému dôstojníčkovi: čakal ich výškrab lyžicou, ocelovým drôtom alebo pitie život ohrozujúcich odvarov, ktoré niekedy namiesto plodu vyhnali život z nešťastnej „prespanky“.

Malvínka na to nezabúdala, ale zároveň sa bála, že jedného večera predsa zabudne, uverí, že sa jej podarí dostať sa preč z Dornkaplu, z biedneho domca presiaknutého masným, žalúdok naruby obracajúcim pachom varenej koniny. Tolko o tom všetkom dookola premýšľala, až sa začínala zabúdať v robote, trhala nite, chlpila priadzu a ešte, podľa majstra, aj papulovala. A tak najbližšiu sobotu na obed dostala v Danubiuske s polovičkou výplaty – zrazili jej z nej za chybnú priadzu – aj výpoveď. Keď si znova neveriaco prerátala peniaze, bolo to len dvadsať deväť korún. Chýbala jej koruna, aby si mohla ísť dať urobiť mikádo, a potom večer tancovať šimy. Nemyslela v tej chvíli na to, čo sa stane doma, keď povie, že prišla o robotu, čo bude s ňou ďalej, myslela len na to, že jej chýba jediná koruna, aby mohla ísť večer, možno naposledy, do Šimy – šimy salónu. Tá chýbajúca koruna rozhodla o Malvínkinom osude.

Aj inšpektor Šetaffy si ľudí z podsvetia, pasákov, bordelmany a ich chovanky, ale aj pouličné dievčatá z Vydrice, pamätal skôr podľa prezývok, ako podľa ich skutočných občianskych mien, ktoré sa sám často dozvedal aj pri predvedení na komisiariát. A tak najznámejší vreckár bol Feš Buczi, najchýrnejší kasár, ktorý svoj rajón s obľubou rozširoval aj na Pešť a Viedeň, mal meno Pali Rudaš a skutočnou dámou najstaršieho remesla bola Frau Baron, ktorá svojou oslnivo bielou pletou, zlatým lorňonom, výrazným ráčkovaním a ťažkými parfumami pôsobila ako skutočná grófka, navštevovala len nóbl podniky: Carlton, Berlínku, a dokonca aj Béla Hackenberger (Haki Béla), ktorý inak nemilosrdne hnal prostitútky od dverí či z terasy Štefánky, urobil u Frau Baron výnimku, najmä v časoch slováckého štátu, keď do jeho kaviarne prichádzala a ponocovala tam vládna smotánka na čele s povestným Tidom Gašparom.

Raz podvečer uvidel inšpektor na začiatku Štukovej ulice postávať pod lucernou mladé dievča s peknu čistou tváričkou. Hneď uhádol, že je to novička. Dievča sa mu s nesmelým úsmevom a tichým hlasom ponúko a on zo žartu povedal: – A koľko pýtaš, dievčatko? – Tolko, koľko pýtajú ostatné! – odpovedala neisto. A keď sa on akoby zamyslel, dievča rýchlo doložilo: – Ale stačila by mi aj koruna. Súrne si dnes večer potrebujem zarobiť jednu korunu, aby som si mohla dať urobiť mikádo a ísť tancovať do Šimy – šimy salónu. Jej odpoveď inšpektora tak zaskočila, že chvíľu na to stvorenie pod lucernou len vyjavene pozeral, a potom sa srdečne rozosmial. Z tváre dievčinky sa stratil napätý výraz a tiež sa rozosmiala. Tak sa slávny Lietajúci inšpektor zoznámil s Korunovou Malvínkou. Vysvetlil jej, že to nie je len tak, postaviť sa na roh Vydricej a Štukovej, a i keď si pýta od zákazníka iba jednu korunu, mohli by ju zatknúť za nelegálnu prostitúciu, lebo aj na toto remeslo sa vzťahujú paragrafy, podľa ktorých musí byť evidovaná na políciu, mať vystavenú knižku, do ktorej jej policajný lekár potvrdí, že chodí na pravidelné prehliadky a nie je pre svojich zákazníkov zdravotne nebezpečná. Vysvetlil jej, že už pri druhom zákazníkov by ju remeselné prostitútky považovali za konkurenciu, nasadili by na ňu svojich pasákov, tí by jej najskôr pekne zma-

lovali fasádu a potom by ju zobrali pod svoju vynútenú ochranu. Také pomery panujú na Vydrici. – Horšie ako v Danubiuske, – povedala Malvínka zaskočene. Potom smutne doložila, že odtiaľ ju práve dnes vyliali, bojí sa vrátiť na Dornkapel, nevie čo s ňou bude ďalej, a tak si chcela dať urobiť naposledy to mikádo, ísť cez noc tancovať a ráno sa hodiť do Dunaja. Povedala to všetko tak vážne, odhodlane a zúfalo, že skúsený inšpektor pochopil: naozaj môže skončiť na Sasinkovej na pitevnom stole patológa profesora Šubíka. Tak to už radšej skončiť u tante Rézy, pomyslel si inšpektor. Dal Malvínke dvadsať korún a na papierik jej napísal adresu na Oeserovej ulici. Mal potom trochu aj výčitky svedomia, keď u tante Rézy uvidel, ako nevestinec po niekoľkých mesiacoch zmenil Malvínkinu nevinnú tváričku.

– Ale tie boky, tie jej boky, hotová zlatá baňa, pán inšpektor, – rozplývala sa tante Rézy. Keď sa jej na Malvínku opýtal asi po roku, majiteľka nevestinca trochu zlostne odvrkla: – Odišla, čo wirklich lutujem. Ale na vine je moje dobré srdce, pán inšpektor. Pustila som ju párkrát do toho Šimy – šimy salónu, a či sa tam nesúchla s nejakým obchodníkom z Viedne? Prenajal jej na Ventúrskej byt, robí zo seba teraz dámu, aj sa tak začala obliekať, videli ju v divadle, keď herečky z operety rozpredávali garderóbu z Veselej vdovy. Ale aj tak z nej v tom dáma nebude, len dámička a potom už len flandrička. Na to mám ja gebir, pán inšpektor, tá zle skončí, – zlostne zaveštila Malvínkinu budúcnosť tante Rézy. Nemala, našťastie, pravdu. Malvínku obchodník z Viedne skutočne opustil, ale neskončila na ulici, na Vydricej 44 si kúpila menší bytík, osamostatnila sa a našla si primeranú meštiansku klientelu. Mohla si dovoliť vlastnú krajčírku, ktorá jej strihala šaty rovno na telo, šila ich z lesklých hladkých látok, po ktorých ruka klienta aj nechtiac hneď sklzla k jej chutnému zadočku. Keď za ňou skĺzol i jeho vzrušený zrak a objavil pevné lýtka blyščiace sa hodváhom béžových, telových pančúch, už len omámene zašepkal: – Priplatím aj za ďalšiu hodinu. A vyskytol sa u nej i český básnik (pre slovenských poetov bola táto vydrická dámička pridrahá) a keď sa Malvínka v módnom chlapčenskom účese, v priliehavých a na telo priliepených šatách po kolená, pod ktoré si prvýkrát obliekla módné čierne galotky, pred ním zvodne zakrútila, básnik očarene povedal: „A vítr ze šatů přesladké údy tesá“ – a požiadal Malvínku o ceruzku a papier, aby si ten verš hneď zapísal. Nepriplatil si ďalšiu hodinu, vypil jej všetko šampanské, ale Malvínka mala z neho aj tak úžitok: za tie svoje „presladké údy“ si potom od klientov, ktorí si ich vedeli náležite vychutnať, pýtala o stovku viac. Keď si chcela dať pauzu, prenajímala izbu dievčatám z ulice, taxa na dve hodiny dvadsať korún a päť navyše, keď dievča prišlo s dvoma zákazníkmi naraz.

A práve v tom byte prichýlila v štyridsiatom treťom aj dezertéra zo šiesteho pracovného práporu Maťa Mendela, mladého krásneho žida. Nezištne mu poskytla stravu i svoje lôžko, ba ukojila i svoju ženskú zvedavosť, aké je „robiť to“ s židovským chlapcom, ktorý má pipika po celej dĺžke rovnako vzrušivého a hladkého. Maťo vyzeral ako echt dajčer a keďže pod lampou zvykne bývať najväčšia tma, často kvôli bezpečnosti, aj keď mala Malvínka klientov, vyesedával cez deň v hostinci U dobrého anjela, v tom čase zarizovanom a premenovanom na Beim guten Engel. Folksdojczy arizátor Schwarz hneď umiestnil aj nad vchodové dvere dvojazyčný nápis Tu sa zdraví Heil Hitler! Maťo s tým nemal problém, zdravil hlasno, debatoval s hosťami, hexelstúbmi z Podhradia prešpuráckou nemeckou hatlaninou (vyrástol na Židovskej a Mikulášskej ulici), počúval pre neho čoraz nádejnejšie správy z nemeckého frontu a bol by tak možno prežil U dobrého anjela do konca vojny, keby sa z dlhšej chvíle nedal na malú šmelinu s cigaretami. Keď ho raz v Royko pasáži chceli legitimovať dvaja úesbáci, zbytočne sa vyplašil, vytiahol pištoľ a začal v pasáži strieľať. Podarilo sa mu ujsť, dostal sa až na Vydricu, kde sa mu postavili do cesty dvaja nemeckí vojaci, vystrelil i na nich, jedného zabil a druhého ranil. Ten ho ale stihol streliť do nohy. Krvavá stopa dovedla ďalšiu nemeckú hliadku až k domu, kde bývala Malvínka. Stopy pokračovali až k dverám jej bytu. Vo chvíli, keď sa hliadke podarilo dostať dnu, ozval sa zo spálne výstrel. Mŕtve telo Maťa Mendela odviezli na pitvu a Malvínku na policajné riaditeľstvo. Na druhý deň noviny písali o krvavej dráme a Malvínku, pod inicálkami M.K. označili lokálkari za osobu pochybnéj existencie, ktorá dozaista neujde zaslúženému trestu.

Sťažnosť na štrikujúce „milé dámy“ z Oeserovej ulice

Prevažne po nemecky hovoriaci obyvatelia Oeserovej ulice sa listom obrátili na bratislavské nemecké noviny Grenzbote a píšú v ňom, čo všetko si musia vytrpieť a o čom „nemá nikto poňatia, najmenej zodpovedný úrad, lebo inak by tu už dávno bol urobil poriadok, na čo máme ako dane platiaci občania právo“. Jadrom sťažnosti je správanie sa prostitútok, ktoré tu titulujú v úvodzovkách „milé dámy“. Tie, podľa listu „o cca. deviatej – pol desiatej vstávajú, opúšťajú svoje obývačky a umiestňujú sa v jednoznačnej polohe na ulici a ku schodom, po ktorých všetci musíme chodiť. Každý okoloidúci je týmito dámami zastavovaný a lákaný k zábave, pričom neberú ohľad na vek takto lákaných mužských. Samozrejme, že uprednostňovaní sú mladíci. Čo len z takýchto mladých chlapcov bude, keď sa už od rána zaoberajú s takýmito vecami, to ukáže čas.“

„Tieto dámy z polosveta“, píše sa ďalej v sťažnosti, „sa po celý deň zaoberajú takouto nemravnou činnosťou, aj keď naozaj robia ručné práce, aby v prípade, keď sa objaví strážnik, mohli dokázať, že sa správajú slušne a len na ulici štrikujú. Keď sa zotmie, prirhnú sa k schodom po láske túžiaci páni zo všetkých ľudových vrstiev v takom množstve, že Oeserova a okolité uličky sú nimi také preplnené, že obyvatelia týchto uličiek, vracajúci sa unavení z práce, si musia cestu domov prebojovať. Milé „dámy“ sa do noci zabávajú so svojimi galánmi veľmi hlučným spevom, výskaním a vedú také odporne reči, ktoré sa ani nedajú opísať, ale okoloidúci ich musia počúvať. Tak to ide po celú božiu noc, t.j. všetko sa ešte zhorší, keď kaviarne a ostatné zábavné lokály zatvorí. Vtedy sa objaví ďalší potrundzený a opitý muž, aby strávil zvyšok noci v Oeserovej uličke a v jej domoch radosti. Bitky sú tam veľmi časté, obzvlášť v sobotu a v nedeľu, ako aj začiatkom mesiaca, a často sú až životnebezpečné, takže obyvatelia sú často nútení vyhľadať službukonajúceho strážnika, ktorého najš sa nie vždy podarí, pretože musí absolvovať taký veľký rajón, že nemôže byť vždy k dispozícii. Ak sa už nedá toto zlo zničiť zrušením týchto nemravných domov, tak aspoň dúfame, že takto na to upozorníme príslušný úrad, a že ten sa konečne postará o pokoj obyvateľov menovaných uličiek, čo by bolo možné, keby tieto uličky neustále sledoval strážny orgán, aby tieto pokoj rušiacie scény skončili.“

Pre jeho „dokumentárnu hodnotu“ a neprehliadnuteľný pôvab dobového slovníka som odcitoval takmer celý list. S originálom, medzitým publikovaným v najnovšom vydaní časopisu, sa redaktor Grenzbote p. Reimann osobne vybral na policajné riaditeľstvo. Po stretnutí s policajným riaditeľom vydal tento Veliteľstvu zboru uniformovaného stráže bezpečnosti Bratislava I. príkaz, v ktorom nariadil, aby „hliadková služba na Podhradskej, Floriánskej, Oeserovej, Vydricej a Jiringerovej ulici bola upravená tak, že príslušná hliadka každou zo spomenutých ulíc prejde aspoň jeden raz za hodinu. Dovolím si zároveň upozorniť, že na prostitútky ubytované na spomenutých uliciach bolo od 1. januára t. r. pre rôzne priestupky podané 208 priestupkových oznámení.“

Z nasledujúcej agendy vo veci priestupkov milých dám z Vydrice možno usúdiť, že ani toto 209. oznámenie nezabránilo ich, z pohľadu verejnosti pohoršujúcemu správaniu. Odcitujem už len časť hlásenia hliadkovej služby, ktoré sa zaoberá „sťažnosťou na obťažovanie passantov prechádzajúcich po nábreží v okolí židovskej štvrte tamojšími prostitútkami, ako aj rušenie nočného kludu opakujúce sa stále intenzívnejšie, ktorému nedokáže zabrániť ani trvalé hliadkovanie“. Veliteľ stráže preto navrhuje svojim nadriadeným okrem trvalého hliadkovania vybudovať v tejto štvrti „spolahlivé signálne spojenie s hliadkou stojacou na Rybnom námestí“. Či a ako sa uskutočnilo, o tom zachované archívne dokumenty mlčia. Môžem ale ku kapitole o sťažnosti obyvateľov z maliarovej uličky dodať, že jednému z pamätníkov „milých dám“, ktoré sedávali na spomenutých schodoch, sa ešte o mnoho rokov neskôr prihodilo, že ho k sebe lákali volaním: „Fešáček, pod si zaštrikovať!“ Nenašiel vtedy, aspoň mne to tvrdil, odvahu oddať sa tomu vábivému volaniu.

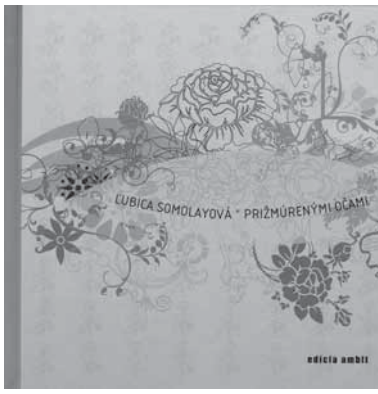
Pohyb v každom slove

Lubica Somolayová: *Prižmúrenými očami*, Bratislava, Ars Poetica 2007

Každý básnický debut vyvoláva v čitateľskom a kritickom povedomí prirodzenú zvedavosť. Výnimkou nie je ani prvá zbierka Lubice Somolayovej (1979). Jej titul *Prižmúrenými očami* evokuje skôr stav snívania či subjektívneho pretvárania skutočnosti, autorka však programovo preferuje „realistickú predstavu priestoru“.

Knižka obsahuje 19 voľne zoradených básní a zaujme už svojou obálkou s ornamentálnymi motívmi ruže a obopínajúceho rastlínstva. Napokon tento motív nie je náhodný, v básni *Rastlinná úzkosť* akoby bola zakódovaná základná vlastnosť Somolayovej poézie. Skúma zákonitosti neustáleho pohybu, vírenia a prúdenia na povrchu a najmä pod ním. Ostražitosť vnímania a jej osobitý pohľad sú napojené na prírodné javy. V tejto výrazovej pozícii je aj najpresvedčivejšia.

Somolayovej poetika vychádza z dynamickej priamociarosti a nenásilného stretu kontroverzných línií. Túži „aby súvislosť bola počítateľná fyzicky“. Nechce, aby jej výpoveď ťuhala papierom, ale otvorene priznáva aj riziko „nadrobno rozomletej abstrakcie“. Avšak abstrakciou upadá jej básnický jazyk miestami do neohybnosti, čím

slabne aj myšlienkové zázemie. Podporuje to aj väčší výskyt cudzích slov – také básne neobsahujú konkrétny zmyslový impulz, básnický náboj a iskrenie...

Napriek výhradám, nemožno autorke uprieť pozorovací talent, tendenciu s akou prekonáva ľahostajnosť a zaužívané stereotypy: „Zúrivo sa domáham / naplnenia / základných podmienok / rozvíjania fantázie // Domáham sa pokoja / Domáhaš sa dramatického zvrata“. Vanie z nich polemický rozpor, napätie a zásadné stanovisko. Toto tre-

ba vyzdvihnúť, napokon silácke pózy a gestá sa v poézii dešifrujú veľmi rýchlo. Druhý akcent, ktorý výrazne podčiarkuje Somolayovej debut, je dráždivá naliehavosť a aktuálny nepokoj dopadajúci na čitateľa ako drobný dážd. Ak takáto výpoveď núti čitateľa klásť si neodbytné otázky, potom pre autora je to dobré znamenie.

Básnickú zbierku Lubice Somolayovej prijímam s otvoreným príslubom, aj keď trochu s opatrnosťou: až jej druhá knižka bude okamihom pravdy. Už teraz ju netrepežlivo očakávam.

Miroslav Brück

Román s charizmou

Jaroslava Blažková: *Môj skvelý brat Robinzon*, Bratislava, Vydavateľstvo Q 111 2006

Jaroslava Blažková je nielen jednou z najobľúbenejších, ale aj najdiskutovanejších autoriek slovenskej literárnej scény poslednej tretiny dvadsiateho storočia. Možnosť spoznať ju osobne malo mladé slovenské publikum až v rokoch po revolúcii roku 1989. Vďaka po-socialistickej reedícii začiatkom deväťdesiatych rokov a súc predmetom nejednej konferencie, čo sa snažila vyrovnat dlh voči autorom v emigrácii, myslím, že slovenskému čitateľovi nie je Jaroslava Blažková neznáma. V roku 2005 navštívila Bratislavu a stretla som ju s neobhým Štefanom Koškom (jej bývalým kolegom z denníka Smena) vo Svete knihy na Obchodnej ulici, kde sa práve chystala poskytnúť interview pre denník Sme. Charizmatická pani v rokoch, žijúca väčšinu života v Kanade, v ňom s úsmevom spomína na roky strávené na Slovensku, rozpráva o svojom živote a poskytuje tak celkom presnú mapu procesov eliminovania špičky slovenskej inteligencie v päťdesiatych rokoch minulého storočia, cez uvoľnenie v šesťdesiatych rokoch, až po normalizáciu rokov sedemdesiatych, ktorú však nezažila.

Jej román *Môj skvelý brat Robinzon* vyšiel práve v roku 1968, keď z politických dôvodov opustila vtedajšie Československo. Žáner mládežníckeho románu obohatila o prvky nevidané – expresívny jazyk, liberálne postoje, ironia

Slovník naopak

Peter Oravec: *Obrátený slovník cudzích slov*, Bratislava, Epos 2007

Peter Oravec pripravil slovník, o ktorom sa dá povedať, že z hľadiska žánru nemá na Slovensku obdoby a výnimočný je dokonca aj vo svetovej lexikografickej spisbe. Ale ak je to tak, ak máme pred sebou unikát, nevyčerpáva sa tým jeho hodnota? Neostáva len lexikografickou kuriozitou? Má vôbec takýto slovník – z bežného pohľadu postavený vlastne na hlavu – aj praktické využitie?

Trochu zjednodušené by sa dalo povedať, že kým slovníky cudzích slov sú lexikografické príručky, ktoré cudzie slová vysvetľujú, resp. k cudzím slovám uvádzajú ich slovenské ekvivalenty, v prípade obráteného slovníka cudzích slov je to práve naopak. Postupuje sa od domácich slov k slovám cudzieho pôvodu. Podľa autora cudzie slová sú korením každej vety či každého textu. Pravdaže, takéto niečo môže povedať len niekto, kto nevychádza z konceptu „čistého“ jazyka, kto vie, že „čistý“ jazyk vlastne nejestvuje, ale že hodnotu výrazových prostriedkov je rozumné merať skôr ich funkčnosťou, užitočnosťou, zrozumiteľnosťou a estetickou. Cudzí slová sú nezriedka úsporné, zavše úspornejšie než domáce, presné, neraz sú zbavené nežiaducich súvislostí a konotácií. Vlastne aj ony sú súčasťou slovenského národného jazyka a aj ony – ak sa vyskytujú v primeraných dávkach – poskytujú slovenskému textu pestrosť a presnosť. Aj

vďaka nim vieme vyjadriť svoje myšlienky a pocity primeranejšie, priliehavejšie. Inokedy môžu byť takýmto výrazovými prostriedkami práve domáce slová najrozmanitejšej štylistickej hodnoty, len treba trafiť to správne slovo. Ako to už kedysi povedal Mark Twain: rozdiel medzi správnym a približne správnym slovom je taký ako rozdiel medzi žiarou blesku a blikotom svätójskej mušky.

Autor nie je profesionálnym lexikografom. Ale obrátený slovník cudzích slov je napriek tomu dielo vydarené a osožné a svojím rozsahom (više tisíc strán!) aj neobvykle bohaté. Možno by sa dalo vyčítať autorovi, že do jedného hniezda zaradil synonymá, teda skutočné ekvivalenty, ale aj paronymá, heteronymá a hyponymá, že si veľmi nevšimol lingvistické diskusie o synonymii v jazyku. Možno z hľadiska metodologickej čistoty sú heslá trochu premiešané, ale užitočnosť informácií pre čitateľov je nesporná. Ak napríklad heslo *socha* má ekvivalenty *statua*, *figúra*, *skulptúra*, *reliéf*, *busta*, *tanagra*, *kolos*, *sfinga*, *paládium* a ešte ďalších najmenej tridsať výrazov, *smer* má okrem *koncepce*, *doktríny*, *línie*, *mainstreamu* ešte ďalších vyše sto ekvivalentov. Vydavateľstvo Epos ponúka čitateľom originálne a prospešné lexikografické dielo.

Slavomír Ondrejovič

CITUJEME ...

„Človek to zažíva najmä v šoubiznise. Všetci chcú, aby o nich písali. Navyše všetci by chceli, aby o nich písali pekne. Akí sú talentovaní, akí sú úžasní, ako ich všetci majú radi, akú majú usporiadanú rodinu. Otázkou je, prečo sa o niektorých píše skoro každý deň a o niektorých sa píše málo, alebo vôbec. Nie je to až také zložité. Kto má príbeh, o tom sa píše ľahko. Ten,

kto vie vytvoriť šokujúci alebo aspoň vzrušujúci príbeh, stáva sa hviezdou. Ak ste ochotní vyrobiť škandál, dostať sa na titulky denníkov a týždenníkov nie je až také zložité. Ovela zložitejšie je udržať sa tam dvadsať alebo tridsať rokov.“

Jozef Heriban: *Úspech má srdce žraloka*, Bratislava, HERIAL 2007

Od čiernej k ružovej

Táňa Keleová-Vasilková: *Dúhový most*, Bratislava, Ikar 2007

T. Keleová-Vasilková je na literárnej scéne desať rokov. Od debutu *Cena za voľnosť* uplynulo do dnes šesťnásť kníh a za ten čas sa stala kultovou spisovateľkou ženských čitateľiek a najpredávanejšou v rámci našej pôvodnej tvorby. Zväčša človek takýto pracovný a zaiste i životný úspech ocení, kto však nechce vidieť literatúru ako priemyselný podnik, nadšený nebude. Konzumná literatúra sa správa normálne vtedy, keď podlieha ekonomickým zákonitostiam. Nielen navonok, ako všetka literatúra, ktorá sa vydá a (ne)predá, ale vo vnútri. Ekonomické princípy dopytu a ponuky totiž zasahujú celkovú textovú stratégiu. A tak ostatný spisovateľkin sentimentálno-psychologický román znovu zohľadnil vo svojich najbadateľnejších štruktúrnych zložkách (téma, dej) zásadné požiadavky dopytu. Ide o to, čo najviac riešia ženy stredného veku, povedzme: rodinu, manžela, deti, prácu, kamarátky, vizáž, zdravie. Spolu sa to pekne volá emocionálno-hodnotový svet a nájdeme ho v médiách – stačí to už len beletrizovať hovorovým/triviálnym rozprávačom. Manažment tém a deja má kniha

skvelý, existenčný rámeč hlavne hrdinky Olgy Vrchovej, v dobrom i zlom, tvorí rodina. Manžel a dieťa, Milan a desaťročný Filip, správne šípate, aké s nimi bude mať tento príbeh problémy: Milan-nechápac-neverník a Filip-neposlušník; cieľová skupina sa s Olgou ľahko identifikuje a pritaká. Hádajte, čo práca? Správne, otravná. Šéf? Hrozný. Kolegyne? Pri dobrej káve ujdú. Kamarátka? Veľká slobodomyselná dôvernica. A čo vizáž? Nadváha! A zdravie? Zdravotné komplikácie (ktorý že to ženský karcinóm je súčasťou reklamnej kampane?) si tu vyslúžili dôstojné miesto peripetie. Tá nakoniec koniec úplne prečistí a hrdinovia prejdú farbistým mostom vzťahov od hrozjacej čiernej až k ružovej. Toto sa bude babám páčiť! A ak akože umelecká literatúra nevie ponúknuť konkurenčnú alternatívu, potom je práve táto stratégia v literárnej komunikácii správna a gratulujeme. To sa ale jasne priznávame k ekonomickému diskurzu, no áno, veď literárny dokáže akurát polemizovať a aj to potiaľ, pokiaľ má zaplatené...

Radoslav Matejov

Knižné menu IV.

Vážení hostia, konzumenti i fajnšmekri! Nikde nie je napísané, že náš jedálny lístok musí byť nastavený len a len na dospelých čitateľov. Sem tam síce ponúkame aj voľačo pre naše detváky, ale dnes sme im pripravili malú hostinu. Vlastne aj vám, veď kto sa stará o nastupujúcu čitateľskú elitu, ak nie vy, čitatelia Knižnej revue!

Predjedlo:

Milan Závodný: Opice neveria, že pochádzajú z človeka, Bratislava, EKO-Konzult 2007

Začneme prudko ekologickým záhryzkom, v ktorom autor patrične štipľavo (čistá nestriekaná eko paprika) rozoberá na drobné súčasné ľudskú spoločnosť. A nenechá na nej nitku suchú, pričom sa snaží byť taký prístupný (až polopatistický), že eko zodpovední rodičia môžu niektoré pasáže čítať ratolestiam večer pri sviečke. To ani nie tak kvôli romantike, ale aby sa šetrila vzácna energia. Niektoré myšlienky však nášmu dorastu určite nebudú na škodu: „*Druhým najväčším zločinom človeka voči sebe samému je lenivosť myslieť.*“

Polievka:

Carola von Kesselová: Čarodejnice z jazdeckej školy (Boj o hlavnú úlohu), Bratislava, Vydavateľstvo Fragment 2007

Polievočka v dnešnom menu je síce rozprávková, ale, bohužiaľ, taká diétnejšia, ba dalo by sa povedať, že priamo instantná. Autorka pomiešala čarodejnicke ingrediencie na spôsob Harryho Pottera s dievčenským príbehom, pridala jazdenie na koníkoch a „babské prieky“, no a výsledkom je umelým sladidlom dochutená rozprávočka (že vraj) pre slečny na prahu puberty.

Hlavné jedlo:

Jozef Marec: Podme sa báť, Žilina, Artis Omnis 2006

Po tak trochu syntetickej polievke čaká vás a najmä vaše detváky skutočne hutné a chutné sústo. Jozef Marec vás poteší priehrštím rozprávok ba povestí z Kysúc a to tak šarmantne vyrozprávaných, že aj dospelí si pochutia na triedení a špecifikácii tamojších strašidiel a mátoh, no a detváky kvôli zimomriavkam ani nohu spod periny nevystrčia. Mimoriadny cit pre jazyk vrátane nárečových prvkov, vygradované neošúchané príbehy, tajomstvo, ale aj poučenie. Najlepšie je túto pochúťku zapíť čerstvým mliekom, prípadne zakysankou.

Dezert:

Katarína Mikolášová: Frčka Huláková z Vyšných Krkahájov, Bratislava, Vydavateľstvo Alexandra 2006

No a na záver dnešného menu chutná bodka od autorky, ktorá sa už na jedálnom lístku objavila, ale dlhá štreka medzi Žilinou a Prešporkom bráni, aby sa viac dostala do povedomia ochutnávačov kníh. Jej skrz naskrz moderný príbeh pre deti je riadne dosolený paródiou, pozvrta sa po záhrade medzi sliepkami rovnako dobre ako v hypermarkete, ba detváky sa dočkajú aj svojského pohľadu na (ako ináč – náš) šoubiznis. Ani tu sa nešetří nárečovými slovami (autorka poctivo uvádza vysvetlivky) a pokiaľ by ste chceli tento groteskný pohľad na tunajšiu malomeštičku exportovať známym do zahraničia, jeden z príbehov je aj v angličtine. Zaujímavý počin i čitateľská bodka za dnešnou hostinou.

Vybral a uvaril: Maroš M. Bančej

Knihy v predaji

1 FILOZOFIA

10 Filozofia

KONDRLA, Peter
Filozofia hodnôt v 19. storočí
Nitra, Univerzita Konštantína Filozofa 2007. 1. vyd. 81 s. Brož.
Odborná monografia o hodnotách 19. storočia, ktoré rezonujú v dnešnom myslení a sú zdrojom pre tvorivé myslenie.

ISBN 80-8094-027-4

ŠABÍK, Vincent
Intelektuál ako homo politicus
B. m., PROCOM 2007. 1. vyd. 355 s. Viaz.
Autor skúma postavenie intelektuálov v európskej kultúre od antiky po súčasnosť.

ISBN 978-80-85717-19-8

3 SPOLOČENSKÉ VEDY

30 Sociológia. Súčasná spoločnosť. Demografia

Exklúzia a sociálna situácia na Slovensku. Zost. M. Čambáliková a T. Sedová
Sládkovičovo, Fakulta sociálnych štúdií 2007. 1. vyd. 327 s. Brož.
Zborník príspevkov z konferencie, ktorá sa konala v Sládkovičove 12. 10. 2006 o rôznych aspektoch exklúzie v sociálnom, politickom a filozofickom význame.

ISBN 978-80-89267-07-1

Národná správa o malom a strednom podnikaní na Slovensku. Zost. Z. Šťastný
Bratislava, Sociologický ústav SAV 2006. 1. vyd. 333 s. Brož.
Výsledky výskumu projektu Leonardo.

ISBN 80-85544-48-2

Triangel: homosexualita – spoločnosť – politika. Zost. H. Fábry
Bratislava, Museion 2007. 1. vyd. 152 s. Brož.
Publikácia je náčrtom vzájomných vzťahov sexuálnych menšín, politiky, spoločnosti.

ISBN 978-80-969704-9-0

31 Životné prostredie. Ekológia

IZAKOVIČOVÁ, Zita
Integrovaný manažment krajiny II.
Bratislava, Ústav krajiny ekológie SAV 2006. 1. vyd. 231 s. Brož.
Model integrovaného manažmentu krajiny a jeho overenie v nadregionálnej, regionálnej a lokálnej úrovni.

ISBN 80-969272-9-9

34 Právo. Legislatíva

Novelizovaný zákon o účtovníctve
Bratislava, Súvaha 2007. 1. vyd. 65 s. Brož.
Úplné znenie.

ISBN 978-80-89265-03-9

36 Sociálna starostlivosť a dobročinnosť. Sociálne poistenie

More je z kvapiek. Zost. H. Woleková, M. Cangár
Bratislava, SOCIA 2007. 1. vyd. 94 s. Brož.
Príklady praxe sociálnej práce v obci napísalo 13 sociálnych pracovníčok.

ISBN 978-80-969744-0-5

37 Pedagogika. Školstvo. Veda

FINDRA, Ján
Základné míľniky na ceste za univerzitou
Banská Bystrica, Univerzita Mateja Bela 2007. 1. vyd. 130 s. Viaz.
Jubilejná publikácia k 15. výročiu vzniku Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici.

ISBN 978-80-8083-450-0

391 Učebnice

ORBÁNOVÁ, Darina – VELICHOVÁ, Ludmila

Podniková ekonomika pre 1. ročník OA
Bratislava, Slovenské pedagogické nakladateľstvo – Mladé letá 2007. 1. vyd. 238 s. Brož.
Učebnica.

ISBN 978-80-10-00278-8

RÉPÁSSYOVÁ, Elena
Slovenský jazyk pre 3. ročník SŠ s vyučovacím jazykom maďarským
Bratislava, Slovenské pedagogické nakladateľstvo – Mladé letá 2007. 3. vyd. 200 s. Brož.
Učebnica.

ISBN 978-80-10-01315-9

WIEGEROVÁ, Adriana – BUBELÍNIOVÁ, Michaela – KOPÁČOVÁ, Jana
Prvouka pre 2. ročník ZŠ
Bratislava, Slovenské pedagogické nakladateľstvo – Mladé letá 2007. 1. vyd. s. Voľné listy
Pracovné listy.

ISBN 978-80-10-01153-7

ZELENÁK, Jozef – SKLADANOVÁ, Daniela
Hospodárske výpočty a štatistika pre 3. ročník OA
Bratislava, Slovenské pedagogické nakladateľstvo – Mladé letá 2007. 2. vyd. 204 s. Brož.
Učebnica.

ISBN 978-80-10-01200-8

4 JAZYK. JAZYKOVEDA

41 Cudzie jazyky

Francúzška konverzácia. Zost. T. Štorcel
Bratislava, Príroda 2007. 1. vyd. 191 s. Brož.
Konverzačná príručka.

ISBN 978-80-07-01606-4

42 Slovníky

Nemecko-český, česko-nemecký školský slovník. Zost. R. Mikuláš
Bratislava, Príroda 2007. 1. vyd. 840 s. Viaz.
Obsahuje 45 tisíc hesiel.

ISBN 978-80-07-01480-0

49 Učebnice

BELANSKÝ, Jozef
Pracovný zošit zo slovenského jazyka pre 7. ročník špeciálnych ZŠ
Bratislava, Slovenské pedagogické nakladateľstvo – Mladé letá 2007. 5. vyd. 59 s. Brož.
Pracovný zošit.

ISBN 978-80-10-01321-0

BELANSKÝ, Jozef – BELANSKÁ, Milena
Pracovný zošit zo slovenského jazyka pre 6. ročník špeciálnych ZŠ
Bratislava, Slovenské pedagogické nakladateľstvo – Mladé letá 2007. 5. vyd. 55 s. Brož.
Pracovný zošit.

ISBN 978-80-10-01278-7

HÚSKOVÁ, Alexandra – CESNAKOVÁ, Eva
Cvičenia zo slovenského jazyka pre gymnáziá s osemročným štúdiom 5
Bratislava, Slovenské pedagogické nakladateľstvo – Mladé letá 2007. 2. vyd. 119 s. Brož.
Odporúčaná učebnica.

ISBN 978-80-10-01323-4

RÝZKOVÁ, Anna
Cvičenia zo slovenského jazyka pre gymnáziá s osemročným štúdiom
Bratislava, Slovenské pedagogické nakladateľstvo – Mladé letá 2007. 2. vyd. 94 s. Brož.
Odporúčaná učebnica.

ISBN 978-80-10-01322-7

5 EXAKTNÉ VEDY

52 Astronómia. Geodézia

DRUGA, Ladislav
Dejiny astronómie a Slovensko

Hurbanovo, Slovenská ústredná hviezdárň 2006. 1. vyd. 443 s. Viaz.
Publikácia mapuje vývoj astronómie na Slovensku od najstarších čias po dnešok.

ISBN 80-85221-53-5

59 Učebnice

ADAMKOVIČ, Emil – ŠIMEKOVÁ, Jela
Chémia pre 8. ročník ZŠ
Bratislava, Slovenské pedagogické nakladateľstvo – Mladé letá 2007. 11. uprav. vyd. 103 s. Brož.
Učebnica.

ISBN 978-80-10-01302-9

BÁLINT, Ludovít – KUZMA, Jozef
Zbierka úloh z matematiky pre 8. ročník ZŠ
Bratislava, Príroda 2007. 1. vyd. 136 s. Brož.
Zbierka úloh.

ISBN 978-80-07-01507-4

Fyzika 6/A. Z čes. orig. prel. J. Janovič
Bratislava, Slovenské pedagogické nakladateľstvo – Mladé letá 2007. 8. vyd. 143 s. Brož.
Učebnica.

ISBN 978-80-10-01293-0

Fyzika 6/B. Z čes. orig. prel. J. Janovič
Bratislava, Slovenské pedagogické nakladateľstvo – Mladé letá 2007. 8. vyd. 63 s. Brož.
Pracovná časť.

ISBN 978-80-10-01294-7

HEGER, Jozef – HNÁT, Ivan – PUTALA, Martin
Názvoslovie organických zlúčenín
Bratislava, Slovenské pedagogické nakladateľstvo – Mladé letá 2007. 2. oprav. vyd. 117 s. Brož.
Odporúčaná učebnica pre SŠ.

ISBN 978-80-10-01209-1

JANOVIČ, Jozef – CHALUPKOVÁ, Aurélia – LAPITKOVÁ, Viera
Fyzika pre 9. ročník ZŠ
Bratislava, Slovenské pedagogické nakladateľstvo – Mladé letá 2007. 4. uprav. vyd. 127 s. Brož.
Učebnica.

ISBN 978-80-10-00987-9

MELIŠKOVÁ, Lýdia
Matematika pre 7. ročník špeciálnych ZŠ
Bratislava, Slovenské pedagogické nakladateľstvo – Mladé letá 2007. 3. vyd. 64 s. Brož.
Pracovný zošit 1.

ISBN 978-80-10-01277-0

PIŠŮT, Ján
Fyzika pre 2. ročník gymnázií
Bratislava, Slovenské pedagogické nakladateľstvo – Mladé letá 2007. 8. uprav. a preprac. vyd. 239 s. Brož.
Učebnica.

ISBN 978-80-10-01304-3

SIROTA, Anton – ADAMKOVIČ, Emil
Názvoslovie anorganických látok pre gymnáziá
Bratislava, Slovenské pedagogické nakladateľstvo – Mladé letá 2007. 2. vyd. 104 s. Brož.
Odporúčaná učebnica.

ISBN 978-80-10-01208-4

6 APLIKOVANÉ VEDY

612 Veterinárna medicína

Klinická veterinárna farmakológia
Martin, Vydavateľstvo Neografie 2007. 1. vyd. 1184 s. Viaz.
Prvá bilingválna knižná publikácia pre študentov i prax.

ISBN 978-80-88892-75-5

64 Praktický život

Príručka hubára
Bratislava, Príroda 2006. 1. vyd. 134 s. Brož.
Praktická príručka s receptami.

ISBN 80-07-01281-8

691 Učebnice

BERGENDIOVÁ, Eva – BERGENDI, Ludovít
Zdravoveda pre 1., 2. a 3. ročník SOU
Bratislava, Slovenské pedagogické nakladateľstvo – Mladé letá 2007. 8. vyd. 123 s. Brož.
Učebnica.

ISBN 978-80-10-01218-3

DOBIÁŠ, Viliam
Urgentná zdravotná starostlivosť
Martin, Vydavateľstvo Osveta 2007. 2. dopl. vyd. 178 s. Brož.
Učebnica pre fakulty ošetrovateľstva.

ISBN 978-80-8063-244-1

LIDAJ, Ján
Kozmetika a starostlivosť o telo II.
Bratislava, Príroda 2007. 3. vyd. 132 s. Brož.
Učebnica.

ISBN 978-80-07-01620-0

Patologická anatómia a patologická fyziológia. Zost. L. Plank a J. Hanáček
Martin, Vydavateľstvo Osveta 2007. 1. vyd. 285 s. Brož.
Učebnica.

ISBN 978-80-8063-241-0

SZEMES, Vojtech – BAŠKA, Ivan
Stroje a zariadenia
Bratislava, PROMP 2007. 1. vyd. 144 s. Brož.
Učebnica pre 2. ročník UO cukrár.

ISBN 80-969396-2-9

Udržateľný rozvoj. Život v medziach únosnej kapacity biosféry
Nitra, Slovenská poľnohospodárska univerzita 2007. 1. vyd. 439 s. Viaz.
Vysokoškolská učebnica.

ISBN 978-80-8069-826-3

VEREŠOVÁ, Marcela
Psychológia
Martin, Vydavateľstvo Osveta 2007. 1. vyd. 191 s. Brož.
Učebnica pre fakulty ošetrovateľstva.

ISBN 80-8063-239-1

7 UMENIE. ŠPORT. VOLNÝ ČAS

76 Umelecké remeslá

Ľudové hudobné nástroje. Výtvarné, technické, zvukové a interpretačné hodnoty
Bratislava, ÚLUV 2007. 1. vyd. 77 s. Brož.
Zborník zo sympózia remeselníkov.

ISBN 978-80-88852-48-3

77 Fotografia. Kinematografia. Audiovizia

JIROUŠEK, Alexander
Slovensko
Martin, Vydavateľstvo Neografie 2007. 2. vyd. 190 s. Viaz.
Reprezentačná publikácia farebných fotografií Slovenska.

ISBN 978-80-88892-76-2

78 Hudba. Tanec. Scénické umenie. Iné múzické formy

BÁZLIK, Miro
Kantáta v starom slohu
Bratislava, Hudobný fond 2006. 1. vyd. 52 s. Brož.
Skladba pre mezzosopránové sólo, madrigalový zbor a komorný súbor zaujme svojou krásnou melodikou i menej náročné obecenstvo.

ISBN 80-8051-530-0

BENEŠ, Juraj
Šesť tancov pre sólovú flautu
Bratislava, Hudobný fond 2006. 2. vyd. 8 s. Brož.
Súbor skladieb pre flautu.

ISBN 80-8051-414-3

BERGER, Roman
Korczak in memoriam
Bratislava, Hudobný fond 2006. 1. vyd. 60 s. Brož.
Skladba pre mezzosoprán, flautu, organ a sláčikové kvarteto je venovaná pamiatke hrdinského pedagóga Korčaka, ktorý dobrovoľne podstúpil smrť v plynovej komore so zverenými židovskými deťmi. Časti: Polemos „Kinderszenen“, Dies irae, Choralvor-

sopiel a Marcia funebre. Text chorálu je v poľskom jazyku. Partitúra faksimile.

ISBN 80-8051-099-7

BODNÁR, Norbert
Take it pre akordeón sólo
Bratislava, Hudobný fond 2007. 1. vyd. 8 s. Brož.
Koncertná skladba pre akordeón.

ISBN 978-80-8051-516-4

BURLAS, Ladislav
Kadencia pre husle sólo
Bratislava, Hudobný fond 2007. 1. vyd. 8 s. Brož.
Koncertná skladba pre sólové husle.

ISBN 978-80-8051-509-6

CÓN, Peter
Musica per occasionem
Bratislava, Hudobný fond 2007. 1. vyd. 11+18 s. Brož.
Jednočasťová skladba pre flautu a sláčikové kvarteto.

ISBN 978-80-8051-515-7

GARVANSKÝ, Igor – VALENTA, Ivan
Malá suita (quasi passacaglia) pre klavír, opus 4-posthumana
Bratislava, Hudobný fond 2007. 1. vyd. 8 s. Brož.

Mladý slovenský skladateľ I. Garvanský pri svojom tragickom skone zanechal svoj začatý klavírny opus 4. K dokončeniu tohto diela sa pietne podujal I. Valenta. Časti: Introdukcia (pôvodné torzo), Toccata (rozlet poznania), Romanca (túžba mladosti), Finale (zlomený rozlet) a Epilóg (chorál).

ISBN 978-80-8051-545-4

HRUŠOVSKÝ, Ivan
MUSICA RUSTICA – flauto solo
Bratislava, Hudobný fond 2006. 1. vyd. 11 s. Brož.
Koncertná skladba pre sólovú flautu má 3 časti: Notturmo alla ballata, Canto, Danza.

ISBN 80-8051-415-1

IRŠAI, Jevgenij
Concetto rituale for accordion
Bratislava, Hudobný fond 2007. 1. vyd. 7 s. Brož.
Prednesová skladba pre koncertný akordeón.

ISBN 978-80-8051-527-0

IRŠAI, Jevgenij
Musical remake for cello and piano
Bratislava, Hudobný fond 2007. 1. vyd. 19+7 s. Brož.
Prednesová skladba pre violončelo a klavír venovaná Jánovi Slávikovi a Dane Varínskej.

ISBN 978-80-8051-524-9

IRŠAI, Jevgenij
Omni tempore for violin solo
Bratislava, Hudobný fond 2007. 1. vyd. 6 s. Brož.
Skladba (v každom čase) pre sólové husle je venovaná huslistovi Milanovi Paľovi.

ISBN 978-80-8051-528-7

IRŠAI, Jevgenij
Sonáta pre Edwarda Griega
Bratislava, Hudobný fond 2007. 1. vyd. 30+12 s. Brož.
Koncertná sonáta pre husle a klavír.

ISBN 978-80-8051-523-2

IRŠAI, Jevgenij
Seven reflections in C
Bratislava, Hudobný fond 2007. 1. vyd. 28 s. Brož.
Sonáta pre klavír. Faksimile.

ISBN 978-80-8051-512-6

KOŘÍNEK, Miloslav
Metamorfózy zvuku a myšlienky
Bratislava, Hudobný fond 2007. 1. vyd. 15 s. Brož.
Virtuózna skladba pre barytónový akordeón.

ISBN 978-80-8051-523-3

KOŘÍNEK, Miloslav
Sonatina – téma s variáciami pre flautu a klavír
Bratislava, Hudobný fond 2007. 2. vyd. 12+4 s. Brož.
Skladba pre flautu a klavír.

ISBN 978-80-8051-517-1

Anotácie

KRÁK, Egon
I have met my own death yesterday
 Bratislava, Hudobný fond 2007. 1. vyd. 10+2 s. Brož.
 Komorná skladba pre klarinet a klavír z roku 1994 na pamiatku Alberta Giacomettiho.
ISBN 978-80-8051-553-9

KRÁK, Egon
Fantasia a tre parti
 Bratislava, Hudobný fond 2007. 1. vyd. 15+16 s. Brož.
 Trojdielna komorná skladba pre violončelo a kontrabas z roku 1986 venovaná R. Pálkovi a L. Štukovskému.
ISBN 978-80-8051-554-6

MARTINČEK, Dušan
Komunikácie pre husle a klavír
 Bratislava, Hudobný fond 2007. 1. vyd. 26+8 s. Brož.
 Skladba pre klavír a husle.
ISBN 978-80-8051-511-9

MARTINČEK van GROB, Peter
Sechs osternpreludies für Orgel
 Bratislava, Hudobný fond 2007. 1. vyd. 28 s. Brož.
 Cyklus organových skladieb s veľkonočnou tematikou vznikol priebežne v rokoch 1989-2002.
ISBN 978-80-8051-535-5

MARTINČEK van GROB, Peter
„Torus“ (anuloid) per 4 violoncelli
 Bratislava, Hudobný fond 2007. 1. vyd. 11+8 s. Brož.
 Komorná skladba pre štyri violončelá využívajúca glisandové a aleatorické prvky.
ISBN 978-80-8051-514-0

MILAKOVIČ, Boško
Losing my religion for sextet
 Bratislava, Hudobný fond 2007. 1. vyd. 20+12 s. Brož.
 Komorná skladba z roku 2002 experimentálneho charakteru pre flauty, klarinety, akordeón, husle, violu a violončelo bola napísaná na objednávku pre Večery novej hudby a bola venovaná súboru VENI ENSEMBLE.
ISBN 978-80-8051-507-2

MOYZES, Alexander
Ave Maria pre soprán (tenor) a organ
 Bratislava, Hudobný fond 2007. 1. vyd. 7 s. Brož.
 Sakrálna skladba s klasickým katolíckym liturgickým textom.
ISBN 978-80-8051-510-2

791 Učebnice

Hudobná výchova pre 8. ročník ZŠ a osemročné gymnáziá
 Bratislava, Slovenské pedagogické nakladateľstvo – Mladé letá 2007. 3. vyd. 71 s. Brož.
 Učebnica.
ISBN 978-80-10-01281-7

LANGSTEINOVÁ, Eva – FELIX, Belo
Hudobná výchova pre 2. ročník ZŠ
 Bratislava, Slovenské pedagogické nakladateľstvo – Mladé letá 2007. 3. vyd. 63 s. Brož.
 Učebnica.
ISBN 978-80-10-01282-4

LANGSTEINOVÁ, Eva – FELIX, Belo
Hudobná výchova pre 6. ročník ZŠ
 Bratislava, Slovenské pedagogické nakladateľstvo – Mladé letá 2007. 2. vyd. 71 s. Brož.
 Učebnica.
ISBN 978-80-10-01283-1

SLUJKOVÁ, Viera – FISLA, Roland – KORCOVÁ, Eva
Hudobná náuka pre 2. ročník základných umeleckých škôl
 Bratislava, Slovenské pedagogické nakladateľstvo – Mladé letá 2007. 2. vyd. 95 s. Brož.
 Učebnica.
ISBN 978-80-10-01285-5

ŽIKAVSKÁ, Mária
Hudobná výchova pre 6. ročník špeciálnych ZŠ
 Bratislava, Slovenské pedagogické nakladateľstvo – Mladé letá 2007. 2. vyd. 69 s. Brož.
 Učebnica.
ISBN 978-80-10-01333-3

ŽIKAVSKÁ, Mária – PAVLOVSKÁ-DINDOVÁ, Olga
Hudobná výchova pre 4. ročník špeciálnych ZŠ
 Bratislava, Slovenské pedagogické nakladateľstvo – Mladé letá 2007. 3. vyd. 79 s. Brož.
 Učebnica.
ISBN 978-80-10-01331-9

ŽIKAVSKÁ, Mária – PAVLOVSKÁ-DINDOVÁ, Olga
Hudobná výchova pre 5. ročník špeciálnych ZŠ
 Bratislava, Slovenské pedagogické nakladateľstvo – Mladé letá 2007. 2. vyd. 71 s. Brož.
 Učebnica.
ISBN 978-80-10-01332-6

8 LITERATÚRA. BELETRIA

80 Literárne dejiny. Teória. Kritika. Korešpondencia. Súborné dielo a vybrané diela. Biografie a monografie o spisovateľoch

FERKO, Miloš
Dejiny slovenskej literárnej fantastiky
 Bratislava, Literárne informačné centrum 2007. 1. vyd. 132 s. Brož.
 Dejiny slovenskej fantastiky od spisovateľa a literárneho vedca (nar. 1974).
ISBN 978-80-89222-33-9

81 Poézia

ONDREJKOVÁ, Anna
Havrania, snová. Doslov Andrea Bokníková-Tóthová. Ilust. Anna Ondrejková
 Dunajská Lužná, MilaniuM 2007. 1. vyd. 106 s. Brož.
 Ďalšia zbierka nežnej a tajomnej lyriky od autorky, divadelníčky a výtvarníčky.
ISBN 978-80-89178-22-3

83 Román. Novely. Poviedky

BOUCHERONOVÁ, Rose
Jabloňový kvet. Z angl. orig. prel. Alexandra Ruppeldtová
 Bratislava, Slovenský spisovateľ 2007. 1. vyd. 176 s. Viaz.
 Román pre ženy od anglickej spisovateľky, v ktorom sa Ruth v malebnom prostredí vidieka spamätáva zo smrti manžela.
ISBN 978-80-220-1419-9

KOLLÁR, Juraj
Konina a iné rozmarné poviedky
 Bratislava, Metro Media 2007. 1. vyd. 130 s. Brož.
 Knižka humorne ladených príbehov.
ISBN 978-80-969606-8-2

MIKSZÁTH, Kálmán
Tvrde kotrby. Z maď. orig. prel. Karol Wlachovský. Zost. Csaba Gy. Kiss a Karol Wlachovský.
 Bratislava, Albert Marenčin – Vydavateľstvo PT 2007. 1. vyd. 191 s. Viaz.
 Výber dvadsiatich úsmevných poviedok o Slovákoch od spisovateľa a novinára (1847-1910).
ISBN 978-80-89218-61-5

ÖSTERGREN, Klas
Gentleman. Zo švéd. orig. prel. Mária Bratová
 Bratislava, Vydavateľstvo Slovart 2007. 1. vyd. 502 s. Edícia MM. Viaz.
 Román súčasného švédskeho spisovateľa (nar. 1955) o svojráznom mužskom svete dvoch bratov: boxera a klaviristu Henryho a skrachovaného filozofa a básnika Lea.
ISBN 978-808085-327-3

SILVA, Daniel
Znamenie zabijaka. Z angl. orig. prel. Dušan Janák
 Bratislava, Slovenský spisovateľ 2007. 1. vyd. 336 s. Viaz.
 Ďalší akčný triler známeho spisovateľa, v ktorom agent protiteroristického oddelenia CIA Michael Osbourne pátra po najomnom vrahovi.
ISBN 978-80-220-1418-2

TEMPLE, Peter
Prekľiate pobrežie. Z angl. orig. prel. Jana Kantorová-Báliková
 Bratislava, Vydavateľstvo Slovart 2007. 1. vyd. 342 s. Viaz.
 Kriminálny román úspešného austrálskeho spisovateľa o detektívovi Cashinovi, ktorý sa cez vraždu jedného významného občana vidieka na pobreží dostáva do nebezpečných zápletiok.
ISBN 978-80-8085-319-8

86 Literatúra pre deti a mládež

ČULMANOVÁ, Beatrice
Tučniak v ZOO
 Bratislava, Príroda 2007. 1. vyd. Leporelo s.
 Obrázkové leporelo pre najmenších.
ISBN 978-80-07-01540-1

GUIN, Ursula K. Le
Kroniky západného pobrežia – Dary. Z angl. orig. prel. Katarína Varsiková
 Bratislava, Vydavateľstvo Slovart 2007. 1. vyd. 166 s. Viaz.
 Prvá časť fantasy trilógie od americkej spisovateľky (nar. 1929) o nadprirodzených schopnostiach rodov, ktorými môžu ničiť – negativizmu týchto zvláštnych darov sa vzoprie dvojica Orrek a Gry.
ISBN 978-80-8085-330-3

HOROWITZ, Anthony
Zlovestná hviezda. Spoločenstvo piatich. Kniha druhá. Z angl. orig. prel. Barbora Škovierová
 Bratislava, Vydavateľstvo Slovart 2007. 1. vyd. 238 s. Viaz.
 Druhá časť fantasy pentalógie, v ktorej londýnska sirota Matt objavuje svoje zvláštne schopnosti boja proti zlu a dozvedá sa, že svet pred temnotou môže zachrániť iba s pomocou ďalších štyroch detí – spolu musia zabrániť otvoreniu druhej brány, aby na svet neprenikli temné sily.
ISBN 978-80-8085-244-3

JANSSON, Tove
Povodeň u Muminovcov. Zo švéd. orig. prel. Helena Dobiášová, verše prebásnila Božena Trilecová. Ilust. autor
 Bratislava, Vydavateľstvo Slovart 2007. 1. vyd. 157 s. Viaz.
 Fantazijný príbeh, v ktorom sa rodina Muminovcov ocitne v čarovnom dome.
ISBN 978-80-8085-309-9

KERR, P. B.
Deti čarovnej lampy – Modrý džin babylonský. Z angl. orig. prel. Patrick Frank
 Bratislava, Vydavateľstvo Slovart 2007. 1. vyd. 295 s. Viaz.
 Druhá časť dobrodružnej fantasy trilógie o dvojčkách mladých džinoch Philippe a Johnovi, v ktorej John zachraňuje sestru pred tým, aby navždy zostala bez srdca, čo zas chce Modrý džin babylonský.
ISBN 978-80-8085-245-0

MIKOLÁŠOVÁ, Katarína
Oriešok večnej krásy / A nut of eternal beauty. Ilust. Daniela Krajčová
 Žilina, Vydavateľstvo URELA 2007. 1. vyd. 71 s. Viaz.
 Autorsky prerozprávané rozprávky z okolia Žiliny od poetky a spisovateľky pre deti (nar. 1963) – tri rozprávky sú uvedené v angličtine (do angličtiny preložili Peter Mikoláš a Pavol Mikoláš).
ISBN 978-80-969682-7-5

SAPKOWSKI, Andrzej
Svetlo večné. Z poľ. orig. prel. Karol Chmel
 Bratislava, Vydavateľstvo Slovart 2007. 1. vyd. 494 s. Viaz.
 Posledný román slávnej husitskej trilógie (predtým: Veža bláznov (2003) a Boží bojovníci (2005), obe Vyd. Slovart) od kultového spisovateľa európskej sci-fi a fantasy (nar. 1948).
ISBN 978-80-8085-418-8

SIMON, Francesca
Pomsta grázlika Gaba. Z angl. orig. prel. Darina Zaicová. Ilust. Tony Ross
 Bratislava, Vydavateľstvo Slovart 2007. 1. vyd. 87 s. Brož.
 Štvrtý vtipný príbeh o neposednom školákovi Gabovi.
ISBN 978-80-8085-312-9

SKELTON, Matthew
Endymion Spring. Z angl. orig. prel. Olga Kralovičová
 Bratislava, Vydavateľstvo Fragment 2007. 1. vyd. 432 s. Viaz.
 Svetový bestseller a zároveň debut mladáho autora o skrytých mýtoch a nebezpečnom poznaní, ktoré začína, keď sa chlapec v oxfordskej knižnici dotkne živej knihy.
ISBN 978-80-8089-119-0

STRONG, Jeremy
Babkin slávny útek. Z angl. orig. prel. Inka Martinová. Ilust. Nick Sharratt

Bratislava, Vydavateľstvo Slovart 2007. 1. vyd. 94 s. Brož.
 Vtipný príbeh pre deti o babke, ktorá sa zaľúbi do Pekelného anjela – motorkára zo susedstva.
ISBN 978-80-8085-344-0

FERIANCOVÁ, Paulína
Supertajný denník Lucie H. Ilust. Lucia Pelikantová
 Bratislava, Vydavateľstvo Slovart 2007. 1. vyd. 176 s. Brož.
 Denníkové zápisky tinedžerky o škole, rodine a láske.
ISBN 978-80-8085-309-9

87 Humor. Satira. Kreslený humor

BANÁŠ, Jozef
Idioti v politike
 Bratislava, Kelion 2007. 2. vyd. 271 s. Brož.
 Glosy o našom súčasnom a nedávno minulom politickom živote od spisovateľa a politika (nar. 1948).
ISBN 978-80-969723-0-2

9 GEOGRAFIA. BIOGRAFIE. DEJINY

92 Biografie. Rodokmene

MAN, John
Attila – Barbarský kráľ, ktorý vyzval na súboj Rím. Z angl. orig. prel. Henrieta Hatalová
 Bratislava, Vydavateľstvo Slovart 2007. 1. vyd. 263 s. Viaz.
 Monografia o jednej z najznámejších historických osobností, barbarovi a krutovládcovi, ktorý dlhé roky bojoval proti Rímskej ríši a prispel k definitívnemu pádu Ríma.
ISBN 978-80-8085-267-2

SÁDECKÝ, Gejza
Z palety rodákov a dejateľov stredného Považia 2007
 Dohňany-Zbora, AMETYST 2007. 2. vyd. 165 s. Viaz.
 Biografický slovník žijúcich osobností stredného Považia.
ISBN 978-80-89031-32-0

921 Pamäti. Spomienky. Autobiografie

ROLL, Ivan
Môj život s Neografiou
 Martin, Vydavateľstvo Neografie 2007. 1. vyd. 123 s. Brož.
 Spomienky a rozprávania.
ISBN 978-80-88892-80-9

94 Dejiny sveta. Dejiny Európy

LACKO, Martin
Dezercie a zajatia príslušníkov zaisťovacej divízie v ZSSR v rokoch 1942 – 1943
 Bratislava, Ústav pamäti národa 2007. 1. vyd. 339 s. Edícia Monografie. Viaz.
 Odborná monografia o špecifických javoch vojnových rokov, ktorá vychádza z autorovej (nar. 1976) dizertačnej práce.
ISBN 978-80-969699-4-4

98 Dejiny Bratislavy

LINZBOTH, Juraj
Prešporský kaleidoskop. Úvod Kornel Földvári
 Bratislava, Albert Marenčin – Vydavateľstvo PT 2007. 1. vyd. 142 s. Edícia Bratislava – Pressburg. Viaz.
 Autor (nar. 1930) o svojej faktografickej publikácii opisuje osudy pôvodných obyvateľov a významných rodín starej Bratislavy.
ISBN 978-80-89218-42-4

992 Historické dokumenty. Archívy. Múzeá

LETZ, Róbert
Dokumenty k procesu s katolíckymi biskupmi Jánom Vojtášakom, Michalom Buzalkom a Pavlom Gojdičom
 Bratislava, Ústav pamäti národa 2007. 1. vyd. 373 s. Edícia Dokumenty. Brož.
 Súbor archívnych dokumentov, ktoré zostavil známy historik (nar. 1967).
ISBN 978-80-969296-6-5

Rubrum Claustrum – Červený kláštor 1320 – 2007. Zost. M. Števík a F. Fetko
 Stará Ľubovňa, Ľubovnianske múzeum 2007. 1. vyd. 39 s. Brož.
 Dejiny kláštora.
ISBN 978-80-969234-4-1

Adresár vydavateľstiev z Kníh v predaji

Albert Marenčin – Vydavateľstvo PT, Jelenia 6, 811 05 Bratislava 1, tel./fax 02/5262 3751, e-mail: marenčin@nexta.sk

AMETYST, 020 51 Dohňany – Zbora 84, tel. 042/6492 177

Fakulta sociálnych štúdií, Fučíkova 269, 925 21 Sládkovičovo, tel. 031/7881 711, fax 031/7881 710

Hudobný fond, Medená 29, 811 02 Bratislava, tel. 02/5920 7422, fax 02/5443 1380, e-mail: plencnerova@hf.sk, info@musicaslovaca.sk

Kelion, Karlova Ves, Liščie údolie 138, 840 00 Bratislava, tel. 02/6542 7810, e-mail: kelion@mail.t-com.sk

Literárne informačné centrum, Nám. SNP 12, 812 24 Bratislava, tel. 02/5292 0271, 5921 4160, fax 02/5296 4567, e-mail: distribution@litcentrum.sk

Ľubovnianske múzeum, Zámocká 20, 064 01 Stará Ľubovňa, tel. 052/432 23 02, e-mail: muzeum@slnet.sk

Metro Media, Račianska 66, 831 02 Bratislava, tel. 02/492 074 25, fax 02/492 074 38, e-mail: marketing@metromedia.sk

MilaniuM, Jánošíková 714, 900 42 Dunajská Lužná, e-mail: milanium@pobox.sk

Príroda, Koceľova 17, 821 08 Bratislava 2, tel. 02/5556 6176, 0908 757 160, fax 02/5542 5160, e-mail: priroda@priroda.sk

PROCOM, Smrečnianska 18, 831 01 Bratislava, tel. 02/4425 56 33

PROMP, Húščavova 1, 841 01 Bratislava, tel. 02/6436 6093, fax 02/6428 7823

Slovenská poľnohospodárska univerzita, A. Hlinku 2, 949 76 Nitra, tel. 037/6508 111

Slovenská ústredná hviezdáreň, Komárňanská 134, 947 01 Hurbanovo, tel. 035/7602 484

SPN – Mladé letá, Sasinkova 5, 815 19 Bratislava, tel. 02/5556 4293, fax 02/5542 5714, e-mail: market@mlade-leta.sk

Slovenský spisovateľ, Vajnorská 128, 832 92 Bratislava 12, tel. 02/4445 3041, e-mail: slovenskyspisovatel@slovenskyspisovatel.sk

SOCIA, Nadácia na podporu sociálnych zmien, Legionárska 13, 831 04 Bratislava, tel. 02/5564 5214, fax 02/5564 5215, e-mail: socia@socia.sk

Sociologický ústav SAV, Klemensova 19, 813 64 Bratislava, tel. 02/5326 3211, fax 02/5443 5411

Súvaha, Prievozská 14 A, 821 08 Bratislava, tel. 02/5341 4778, fax 02/5341 4135, e-mail: suvaha-sekretariat@netax.sk

Univerzita Konštantína Filozofa, Trieda A. Hlinku 1, 949 01 Nitra, tel. 037/6408 001, fax 037/6408 020, e-mail: ukf@ukf.sk

Univerzita Mateja Bela, Národná 12, 974 00 Banská Bystrica, tel. 048/4123 295, fax 048/4153 180

Ústav krajinej ekológie SAV, Štefánikova 3, P.O.Box 254, 814 99 Bratislava, tel. 02/5249 3882, fax 02/5249 4508

Ústav pamäti národa, Námestie SNP 28, P.O.Box 239, 810 00 Bratislava 1, tel. 02/593 003 11

Vydavateľstvo Fragment, Kominárska 2, 831 04 Bratislava 3, tel. 02/5023 4583, fax 02/5557 3151, e-mail: fragment@fragment.sk

Vydavateľstvo Neografie, Škultétyho 1, 036 55 Martin, tel. 043/4201 281, fax 043/4224 232, e-mail: vydavatelstvo@neografia.sk

Vydavateľstvo Osveta, Osloboditeľov 21, 036 54 Martin, tel. 043/4134 121, fax 043/4135 036

Vydavateľstvo Slovart, Poštový priečinok 70, Bojnická 10, 830 00 Bratislava 3, tel. 02/4920 1800, fax 02/4920 1899, e-mail: pobox@slovart.sk

Vydavateľstvo URELA, Framborská 3, 010 01 Žilina, tel./fax 041/5620 602, e-mail: archpro@za.psg.sk

Joseph Ratzinger – Benedikt XVI.: Ježiš z Nazaretu

JOSEPH RATZINGER
BENEDIKT XVI.
JEŽIŠ
NAZARETSKÝ

DOBRA
KNIIHA

Podobenstvo o bohatom hýrivcovi a chudobnom Lazárovi (Lk 16,19-31)

V tomto príbehu opäť stoja pred nami dve postavy, ktoré sú vo vzájomnom kontraste: boháč, ktorý hýri vo svojom blahobyte, a chudák, ktorý si nemôže uchmatnúť ani odrobinky, ktoré bohatí pôžitkári zhadzujú zo stola – myslia sa tým kúska chleba, ktorými si hostia podľa vtedajšieho zvyku očistili ruky a potom ich odhodili. Cirkevní otcovia aj toto podobenstvo sčasti pričlenili ku schéme dvoch bratov a aplikovali ho na vzťah Izraela (boháča) a Cirkvi (chudobného Lazára), čím sa však obchádza celkom iná typológia, o ktorú tu ide. Tá sa ukazuje už v odlišnom východisku. Kým texty o dvoch bratoch zostávajú otvorené a končia sa ako otázka a pozvanie, tu je opísaný práve neodvolateľný koniec tak jedného, ako aj druhého hlavného predstaviteľa.

Za pozadie, ktoré nám umožní porozumieť tomuto rozprávaniu, musíme považovať líniu tých žalmov, v ktorých k Bohu vystupuje nárek chudobného, čo žije vo viere v Boha a v poslušnosti voči jeho príkazom, no zakúša len nešťastie, kým cynici, ktorí sa posmieávajú Bohu, postupujú od úspechu k úspechu a plnými dúškami si užívajú pozemské šťastie. Lazár patrí k chudobným, ktorých hlas počujeme napríklad v Žalme 44: „Urobil si z nás príslovie pre pohanov a národy krúčia hlavou nad nami... Pre teba nás usmrcujú deň čo deň, pokladajú nás za ovce na zabitie.“ (Ž 44,15-23; porov. Rim 8,36) Raná múdrosť Izraela vychádzala z toho, že Boh odmeňuje spravodlivého a trestá hriešnika, a teda že hriechu zodpovedá nešťastie a spravodlivosti šťastie. Prinajmenšom od čias exilu bola táto múdrosť spochybnená. Nielenže ľud Izraela ako celok trpel viac než okolité národy, ktoré ho zavliekli do vyhnanstva a utláčali, ale aj v súkromnej sfére sa čoraz viac ukazovalo, že sa väčšmi vypláca cynizmu a že spravodlivému človeku je na tomto svete určené utrpenie. V žalmoch a v neskoršej múdrosťovnej literatúre pozorujeme úsilie vyrovnat sa s týmto rozporom, badáme nový pokus stať sa „múdrym“ – správne pochopiť život, nanovo nájsť a pochopiť Boha, ktorý sa zdá byť nespravodlivý alebo celkom neprítomný.

Jeden z najpôsobivejších textov svedčiacich o takomto úsilí, Žalm 73, môžeme v istom ohľade považovať za duchovné pozadie nášho podobenstva. Zreteľne tu pred sebou vidíme postavu bohatého hýrivca, na ktorého sa modliaci – Lazár – žaluje: „Rozhorčil som sa na chvastúňov, keď som videl, ako bezstarostne si žijú hriešnici. Neprekáža im zhola nič, sú zdraví a vypasení, nesušujú sa ako iní smrteľníci, ani netrpia ako iní ľudia. Preto ich pýcha ovíja sťa náhrdelník... Ich oči sotva vidia z tuku... Rozdrapujú svoje ústa až k nebu... Preto sa ľud k nim obracia a ich slová hltá plnými dúškami. A vravia: Vari to vidí Boh? A vie o tom Najvyšší?“ (Ž 73,3-11)

Kniha je výsledkom dlhej vnútornej cesty, ako to v úvode píše sám autor. Pápež nám približuje Ježiša v duchu biblickej výzvy: „Hľadajte moju tvár“. Každý tak môže siahnúť po výnimočnom svedectve, ktoré Benedikt XVI. ponúka. Kniha vychádza v slovenskom preklade vo vydavateľstve Dobrá kniha.

Trpiaci spravodlivý, ktorý toto všetko vidí, pociťuje riziko, že sa vo svojej viere mylí. Naozaj Boh nevidí? Nepočuje? Netrápi ho osud človeka? „Veru nadarmo som si srdce čisté zachoval... šlahaný som deň čo deň a trestaný už od rána. Moje srdce je plné trpkosti...“ (Ž 73,13n.21) K obratu dochádza vtedy, keď trpiaci spravodlivý vo svätyni pohliadne na Boha a pri tomto pohľade sa jeho perspektíva rozširuje. Teraz vidí, že zdanlivá chytrosť úspešných cynikov je pri bližšom pohľade hlúposťou: Tento druh múdrosti znamená byť „hlúpy... a nechápavý... ako dobytča“ (porov. Ž 73,22). Zostali uväznení v perspektíve zvierat a stratili ľudskú perspektívu, ktorá presahuje materiálnu stránku smerom k Bohu a k večnému životu.

Tu nám môže prísť na myseľ ďalší žalm, v ktorom prenasledovaný človek nakoniec hovorí: „Zo svojich zásob im naplň žalúdok, nech sa nasýtia ich synovia... Ja však v spravodlivosti uzriem tvoju tvár a až raz vstanem zo sna, nasýtím sa pohľadom na teba.“ (Ž 17,14-15) Proti sebe sa tu stavajú dva druhy nasýtenia: sytenie sa materiálными dobrami a nasýtenie sa „pohľadom na teba“ – nasýtenie srdca pri stretnutí s nekonečnou láskou. „Až raz vstanem zo sna“ – v tom najhlbšom zmysle poukazuje na prebudenie sa do nového, večného života, no zároveň hovorí aj o hlbšom „prebudení sa“ na tomto svete: o prebudení sa pre pravdu, ktorá človeku už teraz dáva novú sytosť. O tomto prebudení sa v modlitbe hovorí Žalm 73. Modliaci sa človek potom vidí, že šťastie cynikov, ktoré im tak závidel, „je ako sen, ktorý sa pri prebudení rozplynie, ktorého podobu človek zabudne, keď vstane“ (Ž 73,20). A teraz modliaci sa spoznávajú skutočné šťastie: „Ale ja som stále pri tebe a ty mi držíš pravicu... Veď kohože mám na nebi? A keď som pri tebe, nič pozemské ma neteší... Pre mňa je slasťou byť v Božej blízkosti...“ (Ž 73,23.25.28) To nie je utešovanie sa myšlienkou na druhý svet, ale prebudenie sa pre skutočnú veľkosť ľudskej existencie, ku ktorej však patrí aj povolanie k večnému životu.

Zdalo by sa, že sme sa týmito úvahami vzdialili od nášho podobenstva. V skutočnosti nás týmto príbehom chce Pán viesť práve do procesu „prebúdzania“, o ktorom sa hovorí v žalmoch. Nejde o lacné, zo závidi zrodené zatracovanie bohatstva a boháčov. V žalmoch, o ktorých sme krátko uvažovali, dochádza k prekonaniu akejkoľvek závidi. Naopak, modliacemu sa stáva zrejším práve to, že závidieť tento druh bohatstva je bláznovstvo, pretože spoznáva skutočné bohatstvo. Po Ježišom ukrižovaní sa stretávame s dvomi zámožnými mužmi – Nikodémom a Jozefom z Arimatey –, ktorí našli Pána a „prebúdili sa“. Pán nás chce viesť od bláznivej chytrosti k pravej múdrosti, aby nás naučil rozpoznávať skutočné dobro. A tak môžeme, aj keď v texte sa to nenachádza, vychádzajúc zo žalmov povedať, že bohatý hýrivce bol už na tomto svete človekom s prázdnyim srdcom, ktorý chcel vo svojom hýrení iba udusiť prázdnotu, čo bola v ňom: Na druhom svete len vyjde najavo pravda, ktorá existovala už na tomto svete. Prirodzene, toto podobenstvo, ktoré nás chce prebudiť, je zároveň aj volaním k láske a zodpovednosti, s ktorou sa máme teraz obrátiť k našim chudobným bratom – tak vo veľkom meradle svetového spoločenstva, ako aj v malom priestore nášho každodenného života.

Pri opise druhého sveta, ktorý v podobenstve nasleduje, sa Ježiš drží predstáv, ktoré boli v judaizme jeho čias bežné. Preto túto časť textu nie je možné násilne vykladať: Ježiš preberá už jestvujúce obrazné prvky bez toho, aby ich formálne pozdvihol na úroveň svojej náuky o druhom svete. S podstatou týchto obrazov však celkom jednoznačne

súhlasí. Preto nie je nevýznamné, že tu Ježiš siaha po predstavách o prechodnom stave medzi smrťou a vzkriesením, ktoré sa medzičasom stali všeobecným dedičstvom židovskej viery. Boháč sa nachádza v „Hádese“ (podsvetí) ako v predbežnom mieste, a nie v „Gehenne“ (pekle), ktorá je pomenovaním pre konečný stav (Jeremias, s. 152). Ježiš nepozná „vzkriesenie v okamihu smrti“. Ale to, ako sme povedali, nie je skutočné učenie, ktoré nám Pán chce odovzdať v tomto podobenstve. Ako presvedčivým spôsobom ukazuje J. Jeremias, toto sa nachádza skôr v druhom vyvrcholení podobenstva, keď je reč o žiadani znamenania.

Boháč hovorí z Hádesu k Abrahámovi to, čo by vtedy i dnes chcelo povedať Bohu veľa ľudí: Ak už chceš, aby sme ti verili a zariadili svoj život podľa slov zjavenia v Písme, tak musíš byť jasnejší. Pošli nám niekoho z druhého sveta, čo by nám povedal, že je to naozaj tak. Problém žiadania znamenania – dožadovania sa väčšej očívidnosti zjavenia – sa vinie celým evanjeliom. Abrahámovia, ako aj Ježišova odpoveď na dožadovanie sa znamenania zo strany jeho súčasníkov mimo tohto podobenstva je jasná: Kto neverí slovám Písma, ten neuverí ani tomu, kto by prišiel z druhého sveta. (porov. Lk 16,31) Najvyššie pravdy nemožno vtesnať do tej istej skúsenostnej očívidnosti, ktorá je vlastná len materiálnemu rozmeru.

Abrahám nemôže poslať Lazára do otcovského domu boháča. Tu nám však prichádza na um jedna vec. Máme na mysli vzkriesenie Lazára z Betánie, o ktorom nám podáva správu Jánovo evanjelium. Čo sa vtedy stalo? „Mnohí zo Židov... uverili v neho,“ rozpráva nám evanjelista (Jn 11,45). Idú k farizejom a oznamujú im, čo sa stalo, načo sa zhromaždí veľrada, aby sa poradila. Tam na veci pozerajú z politického hľadiska: Ludové hnutie, ktoré takto vzniklo, mohlo priviesť na scénu Rimanov, a tak by mohlo vyvolať nebezpečnú situáciu. Preto sa členovia veľrady rozhodli, že Ježiša usmrtia: Zázrak nevedie k viere, ale k zatvrdlosti (porov. Jn 11,45-53).

Naše úvahy však pokračujú. Nespoznávame v postave Lazára, ktorý pokrytý ranami leží pred boháčovou bránou, tajomstvo Ježiša, ktorý „trpel za bránou“ (Hebr 13,12) a nahý bol vystretý na kríž, vystavený posmechu a pohrdaniu zo strany davu, ktorého telo bolo „plné rán a krvi“? „No ja som červ, a nie človek, ľudom som na posmech a davu na opovrhnutie.“ (Ž 22,7)

Tento skutočný Lazár vstal z mŕtvych – prišiel, aby nám to povedal. Ak teda v príbehu o Lazárovi vidíme Ježišovu odpoveď na žiadosť jeho súčasníkov o znamenie, ocitneme sa v súlade s ústrednou odpoveďou, ktorú na túto žiadosť dal Ježiš. Táto odpoveď znie v Matúšom evanjeliu takto:

„Zlé a cudzoložné pokolenie žiada znamenie. Ale znamenie nedostane, iba ak znamenie proroka Jonáša. Lebo ako bol Jonáš tri dni a tri noci v bruchu veľkej ryby, tak bude Syn človeka tri dni a tri noci v lone zeme.“ (Mt 12,39-40) U Lukáša čítame: „Toto pokolenie je zlé pokolenie. Žiada znamenie, ale znamenie nedostane, iba ak znamenie Jonášovo. Lebo ako bol Jonáš znamením pre Ninivčanov, tak bude aj Syn človeka pre toto pokolenie.“ (Lk 11,29-30)

Nemusíme analyzovať rozdiely medzi oboma verziami. Jedno je isté: Božím znamením pre ľudí je Syn človeka, sám Ježiš. A v najhlbšom zmysle je ním v mystériu svojej Paschy, v tajomstve svojej smrti a zmŕtvychvstania. On sám je „Jonášovo znamenie“. On, Ukrižovaný a Zmŕtvychvstalý, je pravý Lazár: Veriť jemu, tomuto veľkému Božiemu znameniu, a nasledovať ho nás vyzýva toto podobenstvo, ktoré je niečím viac než podobenstvom; hovorí totiž o skutočnosti, o rozhodujúcej skutočnosti celých dejín vôbec.

Sabine Kueglerová: Dieťa džungle (O dievčati, ktoré prišlo z doby kamennej)

Bratislava, Ikar 2007

Preklad Rachel Almanová

Súčasťou dobrej marketingovej kampane je úspešná vizualizácia. Sabine Kueglerová si je vedomá svojej príťažlivosti, aj po vydaní megaúspešného bestselleru *Dieta džungle* (2005) stavia predovšetkým na nej. Rok po „dieťaťi“ vydáva *Volanie džungle* a v tomto roku (2007) odbornú publikáciu o hospodárstve tretích krajín a účinkovaní žien *Dajte ženám peniaze*. Organizácie zamerané na pomoc tretím krajinám jej prvé dve knihy kritizujú za emocionalitu a idylické vykresľovanie stretov dvoch rôznych kultúr. Možno však práve nezakryvaná emocionalita Kueglerovej priniesla úspech. Na margo vizualizácie treba pripomenúť aj jej účinkovanie vo filme ZDF (aj keď len vo vedľajšej úlohe zdravotnej sestry) a najmä stovky televíznych a iných bombastických prezentačných besied a čítaní.

Dieta džungle je o detstve dievčata, ktoré s dvoma súrodencami vyrastá v rodine misionára a jazykovedca uprostred divokého až kanibalského kmeňa Fayuov v indonézskej provincii Západný Irian (Západná Papua). Rozprávania je prosté a zároveň pútavé. V krátkych kapitolkách sa striedajú pasáže dojímavé i pre našu kultúru až nechutné, napínavé i veselé. Autorka opisuje všetko až s dojímavou naivitou. Je stručná a bezprostredná, priznáva sa aj k vlastným prešlapom. Knihu ukončuje kapitolkami o hľadaní si miesta v novom kultúrnom prostredí – vo švajčiarskom internáte a potom v zmätených vzťahoch. Nuž a možno v tom tkvie základný recept na úspech diela, ktoré v Nemecku dlhé týždne obsadzovalo v predajnosti prvé pozície.

Inokultúrnosť a stret viacerých kultúr sú dnes natoľko zaujímavé, že aj sofistikovanejšie napísaná kniha by vzbudila záujem. Sabine Kueglerová je dnes úspešnou obchodníčkou, zároveň však pozorovateľa referujú, že má stále problém prejsť cez ludoprázdnú ulicu. Bojí sa, že neodhadne čas prechodu a objavja sa nebezpečné autá. Kultúra, v ktorej vyrastala, je v nej stále prítomná. Fayuovia si nič neplánujú, žijú zo dňa na deň, tak žila aj malá Sabine. Teraz si však mediálne vystúpenia presne a dlhodobo plánuje. Ale... Tento mesiac sa z Mníchova presťahovala, podľa jej slov, na vidiek. Lenže ten vidiek je veľmi vzdialený: až na Zanzibare. Fayuovia si veľké vzdialenosti predstaviť nedokážu...

Pozornému čitateľovi neunikne, že v knihe sa obzvlášť nezaobera misionárskou prácou svojho otca, len glorifikuje výsledky jeho činnosti. Pri otázkach na túto tému, ktoré na besedách občas dostáva, zvyčajne stíchne. A pokračuje, ako je zvyknutá: nie vetami, ktoré začínajú Nazdávam sa, Som tej mienky, ale Cítim. Dodáva, že na prinášaní evanjelia inej kultúre nevidí nič zlé. Ako práve misionárske dieťa sa narodila v Nepále a po odchode z Indonézie žila vo Švajčiarsku, Nemecku, v USA, Kanade, Japonsku. Nikde sa necíti byť úplne doma a možno by sa preto dalo povedať, že s vierou je doma všade. Lenže! Ako vyplýva z jej kníh i z rozhovorov na verejnosti – o kresťanstve viere má iba nejasné predstavy. Ovláda viaceré jazyky, okrem indonéžštiny, jazyka Fayuov aj francúzštinu, nemčinu a angličtinu. Posledné tri často mieša dokopy. Multikultúrnosť na ňu zapôsobila kultúrnym vykokorením. Nevedno, či to brat ako precedens alebo ako varovanie.

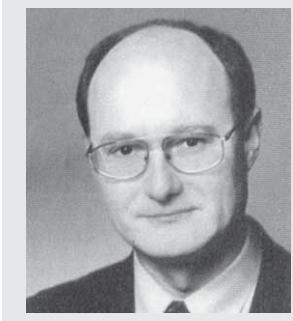
Jej druhá kniha, ktorá vznikla po štvrtýždňovom pobyte, toľko sľubovanom návrate u Fayuov, má úplne iný nádych. Cítiť z nej sympatizovanie so sebaurčovacími právami kmeňov Západného Irianu. Píše o porušovaní ľudských práv, o vykorisťovaní krajiny. Najväčšou hodnotou jej „miestopisných“ kníh, vrátane *Dieťaťa džungle* je preto prístupnosť humanistického posolstva aj pre menej náročných čitateľov či mladšie čitateľské vrstvy. Posolstva o mierovom spolunažívaní.

Michal Schuster

Rozhovor s literárnym vedcom Jaroslavom Džoganikom

Bez zádrapčivých reflexií

V užhorodskom vydavateľstve Mysterica Linija vyšla v slovenčine s ukrajinským a anglickým resumé monografia *Epické impresie* venovaná súčasnej ukrajinskej próze na Slovensku. Jej autor, literárny vedec a pedagóg Jaroslav Džoganik, v nej analyzuje literárnu tvorbu, ktorá vzniká na tom istom teritóriu ako slovenská, ale predsa má svojzrálne farby a odtiene.

• V práci sa zameriavate na epické diela z posledných dvoch desaťročí, uvádzate ich však v kontexte tvorby od 60. rokov predchádzajúceho storočia. Na základe akých kritérií ste si vybrali autorov, ktorých diela kriticky interpretujete?

– Pri výbere autorov som vychádzal predovšetkým z kvality ich tvorby, okrem konštantných zložiek literárnosti je pre mňa dôležitá aj prítomnosť autentických umeleckých prvkov v jednotlivých textoch. V krátkych epických formách v súčasnosti pulzujú rozhodujúce vývinové prúdy bez výraznejších synkretických prítokov. Na jednej strane sú to diela, ktoré sa vyznačujú estetickou výnimočnosťou, na druhej strane narážame na priamočiary záznam reality.

• V monografii používate pojem „koreňománia“. Tvrdíte, že tematická opozícia dedina – mesto sa naplno rozvinula v 70. a 80. rokoch do „koreňománie“, vyživujúcej problémové zázemie prózy. Čo je jej typickým znakom? – V tematickej a motivickej rovine sa prízvukovali rodové a sociálne korene. Ak má literatúra zobrazovať či anticipovať najrozličnejšie variácie možného v živote a cez ne burcovať kolektívne svedomie, ak má

umeleckým vyjadrením nastoľovať otázky identity a zachovania morálneho posolstva minulosti dnešku, je „koreňománia“ produktívnym javom. Vychádzame pritom z názoru, že základným menovateľom smerovania umeleckej tvorby ku koreňom má byť prehľadnosť životných hodnôt, pochopenie a precítenie osobnej autenticity človeka. Ide o to, ako zameniť predsudky o upevňovaní a odumieraní koreňov presvedčivou umeleckou výpoveďou. Tam, kde sa „koreňománia“ zameriava na rozličné podmienky dedinského a mestského životného štýlu, má predpoklad stať sa tematickým priemetom celej ukrajinskej prózy na Slovensku.

• Za jeden z vývinových modelov ukrajinskej literatúry na Slovensku pokladáte aj dielo Evy Bissovej.

– Nie je to náhoda. V strede epického záujmu Evy Bissovej je psychologická kresba človeka z okraja spoločnosti a neprikrášené zhodnotenie existenciálnej podstaty jeho všedného života. Eva Bissová sa ukázala ako introspektívna analytička individuálnych životných osudov, v ktorých „všetko býva ináč, ako má byť“. A nezáleží na tom, či sú súčasťou malých

alebo veľkých udalostí, pretože všetky vplývajú na protirečivosť ľudského individua. Rozhodujúcim pre ňu je obraz konkrétnej sociálnej situácie a koncentrované prežívanie pocitov, citov a vášní. Jej úsilie vidieť človeka v reakciách na životné anomálie je prítomné tak v zabudnutej karpatskej dedine, ako aj v krajne vypätom veľkomestskom živote. Zložito komponované príbehy svedčia o kombinačných schopnostiach Evy Bissovej. Jej osobitný typ krátkej prózy je inšpiračným impulzom v hľadaní jej hodnotového zázemia. Bissová sa vymanila z područia zaužívaných ideových a estetických postupov a prišla s novou dynamikou a razanciou výpovede. Prostredníctvom jednej z postáv vyjadřila svoj tvorivý a životný postoj: „Dni a hodiny, ktoré nezanechali v duši žiadnu odozvu, patria do nášho umierania.“

• Ako sa odrážajú spoločenské zmeny po roku 1989 na estetických tendenciách ukrajinskej literatúry na Slovensku?

– Zreteľne sa presadzujú postmoderné uvoľnené tendencie „buričských“ nálad 60. rokov minulého storočia, smerujúce k narúšaniu naratívnych štruktúr, intelektualizácii myšlienky, parodovaniu prejavov životných anomálií a vyzdvihovaniu ich náhodnosti, vyjadřujú neemocionálny (skeptický) posmešok nad súčasnosťou i budúcnosťou. Prirodzene, spolu s jednotlivými formálnymi a obsahovými znakmi literárneho procesu existujú deliace typologické črty individuálnych poetík.

Ivan Jackanin

14. medzinárodný pekinský knižný veľtrh Zamerané na Európu

Posledný septembrový deň sa otvorili brány 14. medzinárodného pekingského knižného veľtrhu. Asi hodinu pred otvorením sme stáli v hlúčkoch, aby sme boli medzi prvými návštevníkmi. Sprevádzali ma môj priateľ Čang Wen-ting, zástupca riaditeľa Vydavateľstva Pekinskej univerzity, ktorá bola kedysi moja *alma mater*, a jeho mladá asistentka Dr. Kao Siou-čchin, odborníčka na súčasnú čínsku literatúru. V ich sprievode som si prezrel hlavný pavilón výstavy. Na všetko nebol čas.

Pekingský knižný veľtrh napodobňuje svoj veľký vzor vo Frankfurtu a na základe vzájomnej dohody sa tohtoročný pekingský veľtrh niesol v znamení Nemecka. Na Frankfurtskom veľtrhu roku 2009 bude zasa najväčšia pozornosť venovaná Číne. Nemecká knižná produkcia, literatúra a kultúra mali k dispozícii najviac miesta, svoju tvorbu predstavilo 42 vydavateľov vo výške 100 stánok. V delegácii nemeckých spisovateľov boli aj traja nemeckí sinológovia, ktorí dostali štátne ceny ČĽR za literatúru a za preklady. O jednom z nich, prof. Dr. Wolfgangovi Kubinovi, som sa zmienil v rozhovore s Wang Mengom v predchádzajúcej Knižnej revue. Cenu mu neudelili za vedecké práce o čínskej literatúre a za prekladateľskú činnosť, ale ako nemeckému spisovateľovi. Kao Siou-čchin nebola celkom spokojná s výberom prekladov z čínskej literatúry medzi vystavovanými knihami. Podľa nej nepatria

do nemčiny preložené diela medzi najlepšie v súčasnej literatúre. To však môže byť do istej miery subjektívny dojem, hoci s ňou čiastočne súhlasím.

Z ostatných prezentovaných krajín na mňa najväčšmi zapôsobil talianska expozícia. Taliansko bolo čestným hosťom veľtrhu vlni. Nebola to nijako najväčšia prezentácia, ale ponúkala najhonosnejšie vybavené knihy, z nich značná časť sa týkala čínskych dejín a umenia. Je veľmi potešiteľné, že na celom podujatí sa v hojnej miere zúčastnili významní talianski sinológovia, a preto tieto knihy nie sú iba krásne, ale predstavujú značný vedecký prínos a najnovšie bádanie. Veľa expozícií bolo z ázijských štátov: najväčšie zo Saudskej Arábie a z Japonska. Jeden malý stánok mala aj Iránska islámska republika. Stánky tam mali prakticky všetky významnejšie čínske vydavateľstvá. Navštívil som jedinú: Vydavateľstvo Pekinskej univerzity. Všetkých návštevníkov, nielen nás, vítali čajom, kávou a zákuskami.

V Číne sa po roku 2000 vydavateľská produkcia desaťnásobne zvýšila. Predstavuje obrovský potenciál, ktorý má stále možnosť vývinu. China Book International chce podporovať čínsko-zahraničné vydavateľské projekty. Budúci rok bude v Číne rokom Grécka (mimochodom tento rok je rokom Ruska), iste v súvislosti s 29. olympijskými hrami, ktoré budú v Pe-

kingu a v niektorých iných čínskych mestách 8. – 24. 8. 2008. Čínska olympiáda sa má niesť pod heslom „Jeden svet, jeden sen“ a hlavnou témou 15. medzinárodného pekingského veľtrhu bude „Od Atén po Peking“. Grécka literatúra, filozofia a kultúra predstavovali a doteraz predstavujú najvýznamnejšie spojovacie ohnivé vo vzťahoch Číny a Grécka.

V budúcich rokoch sa bude ČĽR usilovať o väčší prienik svojej knižnej produkcie na zahraničné trhy. Tomuto účelu má slúžiť nová organizácia na podporovanie štúdia čínštiny v mnohých krajinách sveta, ktorá bude pôsobiť (a v desiatkach už pôsobí) prostredníctvom Konfuciových inštitútov. Ich hlavným poslaním je vyučovanie čínštiny a šírenie znalostí o čínskej kultúre „s cieľom formovať svetovú kultúrnu rôznorodosť a harmóniu“. V najbližších mesiacoch začne aktívne pôsobiť aj na Slovensku. Čínština sa pomaly, ale isto „prediera“ medzi svetové jazyky a čínska kultúra sa vo väčšej miere než doteraz dostane do školských učebníc.

Neviem, ako by sa slovenské vydavateľstvá mohli zapojiť do čínsko-zahraničnej produkcie. Prichádza mi na um naša detská literatúra a jej vysoká ilustračná hodnota. Detská literatúra bola bohato zastúpená aj na tomto veľtrhu. Azda by bolo možné začať tam.

Marián Gálik

ZO SVETA KNÍH

Civilizácia zo ženského pohľadu

Nositelkou Nobelovej ceny za literatúru za rok 2007 sa stala britská autorka Doris Lessingová (nar. 22. októbra 1919). Je najstaršou ocenenou autorkou a zároveň jedenástou ženou medzi laureátkami v histórii tejto najprestížnejšej literárnej ceny. Pred ňou si toto ocenenie prevzali napríklad Rakúšanka Elfriede Jelineková, Polka

Wisława Szymborská alebo Nórika Sigrid Undsetová. Napriek kvalitám jej tvorby, na ktorej Švédka akadémia vyzdvihla, že: „vychádzajúce zo ženskej skúsenosti skúma rozdelenú civilizáciu so skepticizmom, zápalom a vizionárskou silou,“ jej dielo nebolo preložené do slovenčiny.

Odhalený vydavateľ

Pri prehrabávaní sa v archíve texaskej univerzity pri Austin istý vedec objavil niekoľko poznámok presláveného amerického vydavateľa Alfreda A. Knopfa. Ide o suché charakteristiky niekoľkých budúcich veľkánov svetovej literatúry: „Borges? – Nepreložiteľný. Anna Franková? – Veľmi slabé. Kerouac? –

Búrlivý. Nabokov? – Veľmi skostnatené. Anais Nin? – Nijaký komerčný potenciál. Orwelova Zvieracia farma? – Príbeh o zvieratách sa nikdy nepredávajú.“ Napriek týmto nelústnym hodnoteniam sa mu podarilo vydať 17 nositeľov Nobelovej ceny za literatúru a 47 laureátov Pulitzerovej ceny.

Za Tatrou sa blýska

Vďaka iniciatíve spoluzakladateľa časopisu Fantázia Martina Králika slovenská a česká fantastika čoraz viac preniká na poľský knižný trh. Vo Fabryke Slów, najväčšom vydavateľstve tohto žánru u našich severných susedov, vyšla začiatkom septembra knižka príbehov o liečiteľke Vimke od Alexandry Pavelkovej a už pripravujú antológiu českej a slovenskej fantastiky. Editor Martin Králik do nej vybral poviedky Ondřeja Neffa, Jiřího Kulhánka, Mirosława Żambocha, Jaroslava Mosteckého, Jiřího W. Procházku,

Jany Rečkovej, Alexandry Pavelkovej, Zusky Minichovej, Juraja Červenáka, Dušana Fabiana, Jozefa Girovského, Michala Hvoreckého a Michala Jednáka. Poľskí čitatelia budú mať možnosť aspoň v priereze nahmatať rytmus diania fantastiky v Čechách a na Slovensku. Román košického autora Dušana Fabiana *Invocatio elemetalium* s prvkami hororu a temnej fantasy vychádza v dvoch častiach, prvá časť je už na trhu. Vydavateľstvo Rd Horse zasa pripravuje zbierku poviedok Zusky Minichovej.

Oprah si vybrala Márqueza

Známa americká televízna moderátorka Oprah Winfrey si vybrala už druhýkrát román veľkého kolumbijského spisovateľa Gabriela Garcíu Márqueza: po *Sto rokoch samoty*, zaradenom do výberu Oprah's Book Club roku 2004, je to tentoraz *Láska v časoch cholery*, román z roku 1985, ktorý má šancu umiestniť sa v prestížnom výbere roku 2007. Zaradenie do tohto výberu zaručí auto-

rovi, že sa predaj jeho kníh zvýši o tisíce. Každoročne moderátorka zaraďuje do výberu dva až štyri tituly. Filmovú adaptáciu *Lásky v časoch cholery* nakrútil režisér Mike Newell, ktorý sa podpísal napr. aj pod film *Harry Potter a ohnivá čaša*, do hlavných mužských postáv obsadil Javieru Bardema a Benjamína Bratta. Film bude mať premiéru za Atlantikom už tento mesiac.

Oblúbené básne Che Guevaru

Pri príležitosti 40. výročia smrti Che Guevaru (9. októbra 1967) sa rozhodlo mexické vydavateľstvo vydať zošit, do ktorého si slávny revolucionár zapisoval svoje najobľúbenejšie básne. Zošit obsahuje dovedna 69 textov, sú medzi nimi verše od Čilana Pabla Neruda, Peruánca Cesara či Kubánca Nicolasa Guillena.

–báb, mf–

NAJPREDÁVANEJŠIE KNIHY

v Taliansku

Beletria

- Ken FOLLETT: *Mondo senza fine* (Svet bez konca)
- Khaled HOSSEINI: *Mille splendidi soli* (Tisíce nádherných slnk)
- Khaled HOSSEINI: *Il cacciatore di aquiloni* (Lovec drakov)
- Sveva Casati MODIGNANI: *Singolare femminile* (Slobodné ženy)
- Mariolina VENEZIA: *Mille anni che sto qui* (Som tu už tisíce rokov)
- Cormac MCCARTHY: *La strada* (Cesta)
- Milena AGUS: *Mal di pietre* (Zlo kameňa)
- Geronimo STILTON: *Terzo viaggio nel regno della fantasia* (Tretia cesta do kráľovstva fantázie)
- Georges SIMENON: *Il presidente* (Prezident)
- Woody ALLEN: *Pura anarchia* (Čistá anarchia)

Literatúra faktu

- G. Antonio STELLA – Sergio RIZZO: *La casta. Così i politici italiani sono diventati intoccabili* (Kasta. Ako sa talianski politici stali nedotknuteľní)
- Roberto SAVIANO: *Gomorra. Viaggio nell'impero economico e nel sogno di dominio della camorra* (Gomora. Cesta k ekonomickému impériu a snu o ovládnutí organizovaného zločinu)
- Beppe SEVERGNINI: *L'italiano. Le-*

- zioni semiserie (Taliančina. Polovážne lekcie)
- Robert I. SUTTON: *Il metodo antistronzi. Come creare un ambiente di lavoro più civile e produttivo o sopravvivere se il tuo non lo è* (Metóda odolná voči hlúposti. Ako vytvoriť príjemnejšie a produktívnejšie pracovné prostredie a ako prežiť, keď tvoje také nie je)
- Stephen HAWKING – Lucy HAWKING: *La chiave segreta per l'universo* (Tajný kľúč k vesmíru)
- Allen CARR: *È facile smettere di fumare se sai come farlo* (Je ľahké prestať fajčiť, ak vieš, ako na to)
- Mario CALABRESI: *Spingendo la notte più in là. Storia della mia famiglia e di altre vittime del terrorismo* (Vtlačať noc viac do vás. Príbeh mojej rodiny a iných obetí terorizmu)
- Alberto ALESINA – Francesco GIAVAZZI: *Il liberismo è di sinistra* (Liberalizmus a tí naľavo)
- Giulietto CHIESA: *Zero. Perché la versione ufficiale sull'11/9 è un falso* (Nula. Prečo je oficiálna verzia o 11. septembri nepravdivá)
- Lirio ABBATE – Peter GOMEZ: *I complici. Tutti gli uomini di Bernardo Provenzano da Corleone al Parlamento* (Komplici. Všetci muži Bernarda Provenzana di Corleone v parlamente)

Nepúšťajte sa bezhlavo do varenia

Tomáš Baránek

Ako zbalit ženu.
Praktická príručka
technológie lovu
Bratislava, Vydavateľstvo
Fragment 2007
Preklad Zora Sadloňová

Praktická príručka vo výraznej červenej obálke s dvojzmyselným symbolom srdca-prs síce neponúka čitateľom recepty na gurmánske pochúťky, ale s varením veľmi úzko súvisí. Nielen pre staré známe príslovie, že láska ide cez žalúdok, ale aj v prenesenom zmysle. Keď chce muž zbalit ženu, tak si ju najskôr predvarí, aj keď sa pritom sám dusí vo vlastnej šťave. Takže všetci nesmelí či hladní po láske nemusia ďalej otáľať, ale skôr, ako bezhlavo vyrazia na lov, mali by načerpať dobré rady od autora tohto bestselleru. Autor im našepkáva pri štyroch prvých krokoch: výber, kontaktáž, dobýjanie a zväzkanie, podľa ktorých určil stratégiu balenia a rozčlenil aj obsah knihy. Pre ďalšie fázy vzťahu odporúča inú literatúru, hoci nenechá čitateľa len tak plávať, ako bonus mu pridáva ešte 6 užitočných dodatkov. Praktický použiteľnosť publikácie aj v takých efemérnych záležitostiach, ako je začínajúci vzťah, dosiahol autor tým, že vychádza z konkrétnych prípadov a rešpektuje výrazný fenomén vo vzájomných kontaktoch dnešnej populácie – mobilné telefóny a internet.

Magda Paveleková odporúča:

Ewa Aszkiewiczová,
Aleksandra Swulińska-
Katulská

**Domáce zaváraniny,
ovocné vína a likéry**

Bratislava, Belimex 2007

Preklad Hilda Holinová

Mávale občas neodolateľnú chuť na domácu zaváraninu či lekvár, ale police vašej komory sú beznádejne prázdne len preto, že pokladáte konzervovanie ovocia za náročnú činnosť? Napriek dobrým radám a štósom receptov stále neviete, ako na to? Ak ste doteraz nenabrali dost odvahy začať so zaváraním, tak tentoraz vám prichádza na pomoc Magda Paveleková. Jej šarm a pozitívna energia budú s vašimi maškrtnými chuťkami iste silnou motiváciou. Popredná slovenská herečka odporúča originálne a pritom nenárodné recepty na prípravu rozličných pochúťok. Určite vás zaujme napríklad egrešový lekvár alebo lekvár z mirabeliek, melónový džem, dulová zaváranina, originálna šťava z jahôd a rebarbory, kompóty zo sliviek varených vo víne či zo sušených sliviek. K zdravšiemu stravovaniu a chutnejším jedlám dopomôžu aj vlastnoručne pripravené domáce oleje, octy, pretlaky, nakladaná zelenina a huby.

A keď zima začne klopať na dvere, potešia a zahrejú nás zaujímavé ovocné alkoholické nápoje, domáce vína a iné rôznorodé nápoje, ako hriate pivo, domáca medovina, horčká vodka, likér z lesných jahôd, grog či citrónový gin.

Svatava Poncová – Vladimír Horecký

**Múčniky. Osvedčené
a nové recepty**

Žilina, Knižné centrum 2007

Knižka je ďalšou z úspešných kuchárskych kníh v edícii veľkých farebných kuchárok Knižného centra. Trvalý záujem gazdiniiek si uchováva aj predchádzajúca publikácia autorky Svatyvy Poncovej **Múčniky – veľká farebná kuchárka**. Autorka sa tak rozhodla pripraviť pre nás voľné pokračovanie v podobe osvedčených a nových receptov na rôzne druhy múčnikov – na torty, rezy, zákusky, rolády, bábovky, chlebičky, záviný, koláče, drobné pečivo, slané pečivo, nepečené cukrovinky a na múčniky z listkového a kysnutého cesta.

V kapitole venovanej múčnikom z listkového cesta nájdeme recepty aj na slané dobroty, napríklad slaný cibulový koláč, trubičky plnené šunkovou penou, batôžky plnené paštétovou penou alebo kuracie mäso v listkovom ceste. Kniha nám odhalí aj recepty „na vianočné a sviatočné stoly“ a recepty na nepečené cukrovinky, ako napríklad gaštany v čokoláde, mandľové hríbiky, saláma zo sušených hrušiek alebo fig. Nechýbajú ani recepty na klasické bábovky, tých si môžeme upiecť až zo dvadsať druhov. Zaujímavé nápady nájdeme aj v kapitole o ovocných dezertoch, kde si môžeme pochutiť na takých delikatesách, ako sú flambované banány, slivky v kréme, jahodová pena alebo medová zmrzlina.

Susanne Holstová – Ulrike Preussigerová-Meiserová

Diabetes.

Čo by sme mali vedieť

Bratislava, Ikar 2007

Preklad Svetlana Žuchová

Odbornosť základných informácií o cukrovke a presných rád, ako predísť tejto civilizačnej chorobe a ako sa stravovať a udržiavať správnu životosprávu, keď sa už prejavila, zaručujú autorky – lekárka a vedecká publicistka. Obidve tu uplatnili dlhoročné skúsenosti s propagovaním zdravého životného štýlu, najmä prístup, že pacientom treba naservírovať odporúčania na zdravé stravovanie tak, aby sa necítili hendikepovaní či obmedzovaní príkazmi a zákazmi. V prvých troch častiach knihy objasňujú príčiny a základné príznaky dvoch hlavných foriem choroby – diabetes typu 1 a diabetes typu 2 a postup pri ich správnej liečbe. V poslednej kapitole *Život s diabetom* poskytujú tipy na stravovanie, rady na diéty s konkrétnymi odporúčaniami na náhradné sladidlá či oleje a najmä kladú dôraz na pohyb a šport. Publikácia svojím obsahom nie je určená len pacientom postihnutým touto chorobou, ale aj zdravým, u ktorých je buď dedičný predpoklad jej výskytu alebo sa vystavujú riziku nesprávnou životosprávu.

Patrick Dunn

Postmoderná mágia.

**Magické techniky
informačného veku**

Bratislava, Ikar 2007

Preklad Martin Štulrajter

Hoci autor tejto publikácie tvrdí, že mágia je vo svojej podstate veľmi

jednoduchá, že spočíva vo vnímaní symbolov a manipulácii s nimi, pripúšťa, že je ťažká práve preto, lebo väčšina ľudí odmieta, že existujú symboly, s ktorými by sme mali manipulovať. Ak sa zbavíte predsudkov či zábran, môže sa z vás stať mág, a to celkom jednoducho – šibnutím prútika. Autor vás zoznami s tradičnými magickými pomôckami, medzi ktoré zaradil atham (dvojsečný nôž s čiernou rukoväťou), bubon, grimoár (kniha duchov), kadidlo, kalich, krištálovú guľu, lampu, meč, ohnivý prútik, olej atď. Ak patríte medzi nadšencov Harryho Pottera, určite poznáte celý tento arzenál pomôcok aj s jeho využitím. Nevedno, či ovládanie mágie pomohlo J. K. Rowlingovej k úspechu, ale isté je, že sa jej prostredníctvom svojich hrdinov podarilo vzbudiť záujem o túto oblasť. Takže mágovia všetkých krajín, hor sa do čarovania!

Elisabeth Ebner – Lisbeth Bothe

**499 tipov na obzvlášť
vydarené detské slávnosti**

Senica, Arkus 2007

Preklad Jana Šimulčíková

Ako dosiahnuť, aby ste boli vítaným hosťom na oslavách a rozličných spoločenských podujatiach? Niektorá sa s danosťami „spoločenského leva“ narodí, iní sa musia tomuto umeniu naučiť. Najlepšie je začať od malička, od detských narodeninových osláv, ako sa o tom presvedčili na vlastných deťoch aj autorky tejto publikácie. Ich 499 rád teda vychádza zo skúseností s prípravami a zavŕšením niekoľkých úspešných osláv bez zbytočných trápností, kde bol nuda vstup zakázaný. Aby každá oslava dobre vypálila, treba venovať primeranú pozornosť už vo pozvánkam, výzdober miestnosti, výberu menu až po dostatok spoločenských hier v talóne. Samozrejme, k slávnostnej atmosfére patrí aj vybrané pohostenie. Autorky vás presvedčia konkrétnymi receptami, že nemusí ísť vždy o nákladné hodovanie. Navyše na prípravu viacerých pokrmov sa môžu zúčastňovať aj deti. Podľa týchto dôležitých bodov autorky rozčlenili knižku do šiestich kapitol, pričom nezabudli ani na záver detských osláv. Mnohí rodičia si často neuvedomujú, že zábavu v plnom prúde zaručene prekazí náhly príkaz na rozlúčku. Nielen rozchod, ale aj upratovanie po oslave by sa malo niesť v dobrej nálade. Na záver len pridávame k 499 radám tejto knižky ešte jednu: skúste sa inšpirovať niektorou z rád autoriek. Ak nám pošlete do 7. novembra kupón vydavateľstva Arkus z 11. strany, jednému z vás knižku pošleme.

– báb, mgb –

Vydavateľstvo Plectrum

Adresa: Biskupická 55

986 01 Filakovo

tel. a fax: 00421 47 / 4330001,

mobil: 0905 249 954

e-mail: plectrum@plectrum.sk,

kikics05@plectrum.sk,

plectrum@slovanet.sk

www.plectrum.sk

Vznik: 1996

Zameranie, profilové edície: súčasná maďarská beletria autorov zo Slovenska i Maďarska, detská, náučná a odborná literatúra. Od roku 2001 Plectrum vydáva aj slovenskú beletriu preloženú do maďarčiny a maďarskú preloženú do slovenčiny.

Plectrum vzniklo mimo literárneho centra ako jediné vydavateľstvo v Lučenci a jeho širokom okolí, ktoré vydáva nekomerčnú beletriu. Jeho majiteľ sa po desiatich rokoch presťahoval z Lučenca do Filakova, a tak aj vydavateľstvo zmenilo sídlo.

Riaditeľ: PhDr. Zorán Ardamica – básnik, kritik, hudobník a odborný asistent Univerzity M. Bela v Banskej Bystrici, je autorom 4 titulov, spoluautor 18 antológií a vedeckých zborníkov, venuje sa aj umeleckému prekladu.

• Ako sa darí menším vydavateľstvám mimo centra, majú to ťažšie, alebo si vedia lepšie poradiť ako v centre? Vedia nájsť napríklad lacnejšiu tlačiareň, využiť miestnych sponzorov?

– Nájsť sponzorov nie je ľahké ani v Bratislave. Mimo centra je to ťažšie v tom, že sa tu náročnejšie komunikuje, zložitejšie sa udržiavajú a nadväzujú vzťahy. Všetko tu ide pomalšie, cestovanie je nákladné a únavné. Čo Bratislavčan vybaví za dve hodiny, mimo centra trvá niekedy aj dva dni. Výhodou je, že prenájom priestorov je tu lacnejší. To však nie je dôvod presťahovať firmu do malého mesta. Dianie literárneho centra je nenahradiateľné. Ani tlačiarenské práce nie sú mimo centra lacnejšie, veď si musia zarobiť z menšieho množstva objednávok. U nás sa aj obchodná logika občas prevracia naruby...

• Aj vydavateľstvo L. C. A. vzniklo mimo centra, v Leviciach, a dokázalo sa presadiť najmä preto, že vydáva knihy renomovaných spisovateľov. Nepomýšľate aj vy o niečom takom?

– Plectrum začínalo ako regionálne vydavateľstvo a dnes máme autorov, prekladateľov, ilustrátorov a redaktorov od Bratislavy po ukrajinské hranice, ale aj z Maďarska, najmä z Budapešti. Sú medzi nimi renomovaní autori i debutanti, aj o mladých sa treba starať. Samozrejme, vydávať renomovaných autorov je prestíž. Nikdy ich nie je dost a treba si ich aj udržať.

• Nie je na Slovensku až priveľa vydavateľstiev vzhľadom na kúpnu silu obyvateľstva a na počet prípadných čitateľov?

– Kým dostávam kvalitné rukopisy a hudobný materiál, prečo by som ich nevydal? Najmä keď sa autori obracajú priamo na mňa a nie na iných. Podľa mňa problém nie je v kúpyschopnosti, ale v smerovaní kúpnej sily. Niektorí bez rozmyslenia vyhodia dve-tri stovky na nepotrebné veci, ale keď vkročia do kníhkupectva – ak tam vôbec vkročia – premýšľajú nad cenou. Prítom knihy na Slovensku nie sú také drahé, aké by mohli byť. V našom knižnom priemysle je takmer všetko okrem pracovnej sily z dovozu. Ak by mali mať pracovníci európske mzdy a autori európske honoráre, naše knihy by boli niekoľkonásobne drahšie. V Maďarsku, kde sú knižky drahšie, sa už čitateľská obec začala diferencovať na náročných a konzumentov, a tak sa mení celý knižný trh.

• Na aké tituly sa zameriavate v súčasnom edičnom pláne, s čím novým by ste chceli prísť?

– Budem vulgárny: na také, na aké sa dajú zohnať peniaze. Plectrum funguje ako živnosť, preto sa musí prispôbovať trhu. Znie to zle, ale nemôžem si dovoliť veľa filozofovať nad ideovým smerovaním a podobne. To, že vydávam nekomerčnú literatúru, vytvára na mňa dost silný morálny tlak a finančnú záťaž. Hlavným krité-

Plectrum

riom výberu titulov je ich umelecká a odborná hodnota. Stáva sa, že vynikajúce dielo čaká na vydanie aj päť rokov, kým niektoré iné dostanem do obchodu za tri mesiace. Financie sú nevysspytateľné. Ako pedagógovi mi záleží aj na kvalitnej literatúre pre deti. Začínal som ako regionálny vydavateľ s tým, že chcem vydávať odborné diela o kultúre môjho rodného kraja. Pracujeme na niekoľkých monografiách miest a obcí, kultúrnych pamiatok, ktoré majú nadregionálny význam. Okrem nás akoby iní necítili potrebu zdokumentovať ich. Je to veľmi nákladné, zdĺhavé a namáhavé. Ďalším mojim koníčkom je prekladová literatúra. Ako Maďar žijúci na Slovensku som presvedčený, že povinnosťou našej minority je obojsmerné sprostredkovanie hodnôt našich literatúr (takisto slovenskej menšiny v Maďarsku). Národnostné menšiny najlepšie poznajú a chápu obe kultúry a jazyky. Aj preto som začal vydávať dvojazyčnú literatúru Bilingvis. Občas vyhotovíme aj hudobné CD. Novinkou u nás je vydávanie CD-ROM – dva boli súčasťou knižných titulov, jeden bol samostatný. Ročne vydám 5 až 8 titulov, niekedy ešte 2 – 3 pre iné subjekty. Rekordy lámať nechcem. Malé vydavateľstvá sa musia presadiť kvalitou.

• Ktorý titul bol váš najúspešnejší a, naopak, ktorý prepadol?

– Na druhú otázku neodpoviem. Je to možno náhoda, ale najlepšie sa predáva maďarská rozprávková kniha od Andrey Hetényi *Dobrodružstvá Kincso*. Vyšla už druhýkrát a má úspech za hranicami.

• Čím dokázate presvedčiť autorov, aby svoj rukopis zverili práve vám?

– Nepresvedčam ich. Zvyčajne ma autori vyhľadajú sami a ak je rukopis dobrý, treba už „len“ zohnať peniaze. Ak vysledím zaujímavý materiál alebo rukopis na vydanie, jednoducho oň požiadam. Buď mi ho autor dá, alebo nie. Niektoré rukopisy si jednoducho objednam. Spokojní autori prinesú ďalšiu knihu automaticky, iní zasa skúšajú šťastie inde. Majú na to právo. U mňa to nie je o konkurencii, o lícitovaní, ale o dohode a dôvere. Mám rád slobodných ľudí.

• Uvažujete nad profilovou edíciou?

– Ak máte na mysli edíciu súborného diela alebo exkluzívneho výberu z neho, tak dosiaľ o tom neuvažujem. To sú diela náročné nielen na prácu, ale aj na financie. Vydávam však vybrané diela v jednom zväzku, poéziu a kratšiu prózu. Aby som uživil firmu (iní žijú svoje rodiny), musím vydávať to, na čo viem získať dotáciu a čo viem predat. Niektoré diela budú publikované, len ak ich bude čitateľ ochotný zaplatiť, keď si ich vynúti trh. Bojím sa, že niektoré tituly nevytláčime vôbec.

Hana Košková

Naozaj chlapská záležitosť

Martin Lacko

Dezercie a zajatia príslušníkov Zaisťovacej divízie v ZSSR v rokoch 1942 – 1943

Bratislava, Ústav pamäti národa 2007

Ak niečo slovenská historiografia potrebuje, aby bola pútavá, a predovšetkým pravdivá, tak je to čistý, ideologiu i osobnými skúsenosťami autorov nezaťažený pohľad na históriu. Je to ťažké a zložité, lebo autor s takýmto postojom bude narážať na odporcov jednak z tábora starších historikov, stúpenčov prvej slovenskej štátnosti, ale aj na ponovembrových historikov, zástancov „občianskeho“ postoja aj v historickej vede. Autor Martin Lacko si dal za cieľ vychádzať iba z konkrétnych prameňov, z archívov i zo skúseností iných ľudí, priamych účastníkov historických udalostí. Len navonok zážitkovo nezainteresovaný autor môže tieto udalosti podávať vecne, a nie jednostranne. Preto sú už v názve zdôraznené obidva aspekty témy. Keďže v pohľade na toto obdobie sa u nás uplatňovala jednak ľudácka propaganda (najmä v období vojny), ktorá zamlčovala rozkladné tendencie v armáde, no rovnako, ba ešte výraznejšie ich (po vojne) skreslovala antinacistická vojnová propaganda, je takýto prístup nový, objavný, priam vzrušujúci. Mladý historik Martin Lacko nás príjemne prekvapí už v úvode: dedikáciu knižky dvom bývalým príslušníkom slovenskej armády. Venuje ju dvom konkrétnym vojakom (uvádza ich mená): jednému, ktorý zbehol

k sovietskym partizánom, druhému, ktorý zotrval vo vojne proti bolševizmu a nedopustil sa prehrávanie proti vojenským zákonom. Venovanie je teda viac ako výrečné, určujúce optiku, akú autor uplatňuje na bohatý zozbieraný materiál. Pretože prvý raz v našej historiografii historik berie do úvahy aj iné zretele, nielen zjednodušené stanovisko, podľa ktorého „pokrokový“ vojak bol ten, ktorý sa pridá k Rusom, ale berie do úvahy celý komplex otázok: otázku vojenskej prísahy, osobnej odvahy, povahových vlastností, ba – ako vyplýva z priamych výpovedí svedkov – aj možnosť, že vojaci si dezerciou riešili osobné problémy či problémy s disciplínou.

(Ako uvádza autor; slovenská armáda sa v doterajšom podaní historikov stala svetovou raritou: vo všetkých ostatných armádach nepriateľských vojakov zajímali, iba slovenská armáda bola armádou zbehov. Príkladov na takúto interpretáciu historických faktov by sme našli dosť v jestvujúcej marxistickej, ale i postmarxistickej literatúre.)

V šiestich kapitolách autor rozoberá konkrétne prípady dezercie a jednotlivé, doložené prípady zajatia. Sústreďuje sa na dôležité strategické miesta, kde došlo k rozhodujúcim operáciám alebo k väčším stratám na ľudských životoch.

Ako má stredovek svojho Jacqua Le Goffa, tak má slovenský štát svojho historika Martina Lacka, ktorý podáva nielen historickú, ale priam etnologickú sondu do života, predovšetkým do života mužskej populácie v ohraničenom období vojny a slovenského štátu, v ohraničenom útvare divízie. Ide o rozporuplné, pre historika problémové dejinné obdobie; rozporné však boli celé európske dejiny: z jednej strany sa do Európy surovo predieral fašizmus a z druhej strany, rovnako surovo, komunizmus. Martin Lacko (narodený r. 1976), ktorý spolu s históriou vyštudoval filozofiu, má predpoklady na to, aby nám podal ucelený pohľad na vyhranené obdobie. Už aj tak vstúpil do jamy levovej, keď zozbieral konkrétne výpovede a objavne načrel do archívov. Podarilo sa mu totiž zasiahnúť najdôležitejší aspekt vojny – ľudský, o ktorý sa slovenská literatúra už pokúšala. Aj jeho text sa miestami číta ako dobrá, v pravom slova zmysle chlpská próza o živote. Anna Blahová

S Kornelom Földvárom v berlínskom múzeu

Winnetou nikdy nezomrel

Nebýva zvykom, aby sa významná vedecká inštitúcia, a tou Nemecké historické múzeum v Berlíne nepochybne je, namiesto exaktne overeným faktom venovala snom. Vlastne jednému veľkému snu. Mapuje ho reprezentatívna výstava Karl May – Imaginárne cesty. Populárny autor na rozdiel od iného fantastu Anderse na „rozprávku svojho života“ neprežil, ale umne si ju vyfabuloval. Vytvoril si akýsi paralelný svet, do ktorého sa uchýlil pred nepriateľným faktom, že v mladosti si zopár rôčkov odsedel v base. Pavučinou odvážne vymyslených dobrodružstiev svojho druhého ja pospájal všetky kontinenty do oveľa žiarivejšieho obrazu, než keby ich bol naozaj precestoval.

A aby víziu zakotvil v materiálnej realite, do svojej vily Shatterhand nakúpil reálie z končín, ktoré údajne preputoval. Od indiánskych čeleniek a odevov až po turbany a burnusy, vrátane zbraní, ktoré vo vysnívaných dobrodružstvách založili jeho slávu: medvedobijku, henryovku i legendárnu Winnetouovu striebornú pušku...

LITERÁRNY KVÍZ

Medzi najznámejších spisovateľov sveta určite patrí aj moskovský rodák Fiodor Michajlovič Dostojevskij, majster psychologickéj prózy. Nemal jednoduchý životný osud, veď bol za politické názory odsúdený na trest smrti a keď trest zmiernili, musel dlhší čas žiť vo vyhnanstve na Sibíri, inokedy zápasil s dlhmi. Ako autor bol uznávaný ešte za života, čo nebolo v 19. storočí ani v Rusku bežným javom, ba získal aj medzinárodné uznanie. Jeho najslávnejší román **Zločin a trest** vyšiel v origináli prvý raz roku 1866 a o rok neskôr už bolo na svete jeho francúzske vydanie.

Keď chudobný študent Rodion Romanovič Raskoľnikov spácha dvojnásobnú vraždu a konečne sa chystá opustiť miesto činu, ocitne sa v prekérnej situácii. Vyzrie von z bytu, urobí pár krokov, no vtom začuje, že ktosi vystupuje po schodoch. Musí sa rýchlo vrátiť späť. Pred dverami sa totiž náhodne stretnú dvaja muži, ktorí majú „obchodné styky“ s jednou zo zabitých starien, úžerníčkou Alonou Ivanovnou. Čudujú sa, že nik neotvára, a rozhodujú sa, čo urobiť. Už-úž sú na odchode, keď si jeden z nich všimne zvláštnu vec:

– Počkajte! – zakričí zrazu ten mladý. – Pozrite; vidíte, ako sa dvere odchyliť, keď na ne zabúchate?

– No a?

– To znamená, že nie sú zamknuté, iba na háčiky zaistené! Počujete, ako buchocú?

– No a čo?

– Naozaj nechápete? To znamená, že voľaktorá z nich je doma. Ak by obe odišli, zamkli by dvere zvonku na kľúč a nezaistili znuťra háčik. Ale tu – počujete, ako háčik nadskakuje? A aby sa dvere dali zaistiť na háčik znuťra, musí byť niekto doma, nemyslite? To znamená, že sú doma, ale neotvárajú!

– No toto! Naozaj! – zakričí začudovaný Koch. – Tak čo je s nimi? – A zúrivu začal lomcovať dverami.

– Počkajte! – opäť zakričal ten mladý. – Nebúchajte! Tuto volačo nebuďte v poriadku... veď predsa ste zvonili, búchali, ale neotvorili vám; to znamená, že obidve zamdleli alebo...

– Čože?

– Čo? Poďme my za domovníkom, nech ich on zobudí!

Napokon sa dvaja muži dohodnú, že jeden pôjde po domovníka a druhý zostane na mieste. Ibaže ten prvý, mladší sa s domovníkom dlho nevracia, takže Koch stratí trpezlivosť, zanechá svoj post strážcu a ide ich hľadať. Spotený Raskoľnikov konečne môže opustiť miesto zločinu. Beží nadoľ, no keď je na prvom poschodí, opäť začuje hlučné vystupovanie po schodišti – to sa vracajú chlapi s domovníkom...

Naša kvízová otázka znie: Ako sa napokon dvojnásobnému vrahovi Raskoľnikovi podarí nebaďane uniknúť z miesta činu? Tu sú tri možnosti:

A) Ukryje sa v inom, prázdnom byte, z ktorého iba pred chvíľou odišli maliari.

B) Vybehne až na povalu a podkrovním sa dostane do susedného domu.

C) Skryje sa v starom sude, ktorý jeden z nájomníkov vyložil na medzizipochodie.

Vymýšľa Igor Hochel

Na vaše odpovede čakáme do 7. novembra a nezabudnite k nim priložiť kupóny vydavateľstiev Slovenský spisovateľ a Ikar, ktoré vám venujú knižky. Správnu odpoveď na literárny kvíz z KR č. 20, kto bol rozprávačom príbehu v diele Kena Keseyho **Let nad kukučím hniezdom**, ponúkala možnosť C: náčelník Bromden. Úspešným riešiteľom kvízu Márii HOZOVEJ z Malaciek a Ladislavovi ŠULÍKovi z Bratislavy posielame knižky z vydavateľstva Fragment.

JUBILANTI

od 25. októbra do 6. novembra

3. novembra 1937 sa narodila v Poprade Veľkej prozaička, prekladateľka a redaktorka Viera ŠVENKOVÁ. Láska k podtatranskej prírode rezonuje celým jej dielom. Svoj vzťah k prírode potvrdzuje aj v rozhovore v našom časopise, keď na otázku, čo pokladá

vo svojej tvorbe za najdôležitejšie a najúspešnejšie, odpovedá: „Najúspešnejšie boli poviedky, na ich podklade vznikli dva televízne filmy: *Steny a Prstienky z kukučiny*. Pre mňa je dôležité zachytiť niečo zo života podtatranskej dediny, aby som parafrázovala Hálu. Od štrnástich rokov som chodievala v lete stanovať do Ružbách, kde bol dušou partie Belo Kapolka. Možno vďaka tým nezabudnuteľným rozhovorom pri nočnom ohníku sa dodnes hlásim k tzv. tatranským autorom, ako sú po Belovi Anton Marec a Anton Rákay. Veď ako si všimol Vincent Šabík, hrdinom, prítomným v každom mojom diele, je príroda. Ona nás odhaľuje, usvedčuje. Vyzliekame sa, aby sme sa nabili pozitívnu energiou, a pritom ukazujem svoju prázdnotu, neprítomnosť ľudskosti, ktorá je aj vo vzťahu k prírode očividná.“ Ak chcete autorkino vyznanie doplniť o vlastné, napíšte nám ho spolu s venovaním jubilantke. Vydavateľstvo Spolku slovenských spisovateľov jednému z vás venuje autorkinu knižku **Listy vo vetre** s jej podpisom. Na vaše listy s priloženým kupónom VSSS čakáme do 7. novembra.

Narodili sa:

- 26. 10. 1922 – Juraj FABIAN, autor literatúry faktu
- 28. 10. 1932 – Matúš KUČERA, historik, autor literatúry faktu
- 29. 10. 1955 – Ján ULIČIANSKY, dramatik, spisovateľ pre deti a mládež
- 2. 11. 1949 – Valér MIKULA, literárny vedec a kritik, básnik, prekladateľ
- 3. 11. 1927 – Pavol PETRUS, literárny historik
- 3. 11. 1957 – Martin M. ŠIMEČKA, prozaik, publicista
- 3. 11. 1960 – Ľubica KEPŠTOVÁ, autorka pre deti a mládež
- 3. 11. 1971 – Peter KARPINSKÝ, prozaik, autor pre deti a mládež
- 4. 11. 1966 – Peter MACSOVSZKY, básnik, prozaik a prekladateľ
- 6. 11. 1947 – Lýdia RAGAČOVÁ, prozaička, scenáristka

Naša čitateľka Katarína FEŤKOVÁ z Banskej Bystrice pridala k blahoželaniu Lubomírovi FELDEKovi aj kompliment určený jeho tvorbe, najmä **Zelenej knihe rozprávok**, za čo jej posielame knižku **V otcovej Prahe** a, samozrejme, k jej blahoželaniu jubilantovi sa pripája aj naša redakcia.

OBJEDNÁVKA

Dvojtýždenník KNIŽNÁ REVUE na rok 2007 si môžete objednať telefonicky: 02/52920272, e-mailom: krevue@litcentrum.sk alebo písomne či osobne: Nám. SNP 12, 812 24 Bratislava

Všetky možnosti máme, je len na nás, ako a na čo ich využijeme

Rozhovor s básnikom, redaktorom a vydavateľom Olegom PASTIEROM

Oleg Pastier sa narodil 17. 4. 1952 v Tekovskej Novej Vsi. Počas dlhšieho pobytu v Čechách sa zblížil s disidentským hnutím, po návrate na Slovensko sa podieľal na činnosti bratislavského literárneho a kultúrneho disentu. Spolu s J. Olícom vydával časopis *Fragment*, ktorý sa začiatkom roku 1988 zlúčil s obnoveným samizdatovým časopisom *Kontakt* a ďalej vychádzal pod názvom *Fragment-K*. Jeho redaktori (O. Pastier, I. Hoffman a M. M. Šimečka) mali ambíciu vytvoriť z neho solídnu revue pre literatúru, výtvarné umenie, históriu a politiku. Od marca 1990 už vychádzal oficiálne, od roku 1992 pod skráteným názvom *Fragment* spolu s jeho knižnou edíciou (F.R. & G.). Oleg Pastier pôsobí od roku 2003 aj ako zodpovedný redaktor časopisu *Romboid* a v ostatnom čase spolupracuje aj so Slovenským rozhlasom. Žije a tvorí striedavo v Dolnom Barea a v Bratislave. Vydal básnické zbierky *Tieň Chamraj* (1981, samizdat), *Pavúčie hniezda* (1982, samizdat), *Plot* (1992), *Oko za zub* (1995), *Možno* (2003) a knihu rozhovorov s A. Marenčinom *Nezabúdanie* (2005).

• Literatúrou žijete už dlho, a tak môžete porovnávať. Napríklad básnik pred dvadsiatimi rokmi a básnik dnes. Mám totiž pocit, že v súčasnosti je označenie básnik akýmsi trpeným anachronizmom. Zároveň sa mi však zdá, že v susedných Čechách je kredit básnikov a spisovateľov všeobecne značne vyšší, čoho dôkazom je aj komplexnejší obraz literárnej scény v tamojších médiách.

– Aké to bolo pred dvadsiatimi rokmi? Radšej nespomínať – alebo spomínať? Básnik bol totiž vždy v menšinovom postavení trpeného privesku prosperujúceho či neprosperujúceho zvyšku spoločnosti. Aj keď v minulosti bol „trpený“ akosi kultivovanejšie; dokonca mu drvivá väčšina vydala občas knižku veršov a na hlavu položila vavrínový veniec ako potvrdenie úcty k jeho jedinečným schopnostiam. Poézia nebola, nie je a nebude masovým športom. Žiadna vláda sa nemusí obávať, že bude musieť vynaložiť nejaké 3 – 4 miliardy zo štátneho rozpočtu na výstavbu Národného básnického štadióna. Návštevnosť by bola skoro nulová – približne zhodná s návštevnosťou medzištátnych futbalových zápasov našej reprezentácie... Ale späť k otázke: básnik už dnes nevytvára z masy, jeho spoločenské postavenie je na úrovni bezdomovca, ktorý márne hľadá aspoň nejakú jednorazovú brigádu. O to viac času má na uvažovanie, písanie, sústredenie energie na všetko podstatné, čo by mala dobrá báseň v sebe mať.

Česká literárna scéna je na tom o čosi lepšie... Len o čosi... A ako hovoríš, vďaka médiám: denníky, týždenníky, štátna televízia a štátny rozhlas pomáhajú konzumentovi/prijímateľovi kultúry vytvoriť si komplexnejší obraz aspoň o tom, čo, kde a kedy vychádza, čo sa pripravuje, čo stojí za reč a za povšimnutie. Je tu ešte jeden rozmer navyše: celá súčasná česká kultúra je každému dostupná na internete. Pokúšame sa o to aj my na Slovensku, ale ako vždy pomalosť je našim hnacím motorom... Viem, že internet nie je samospasiteľným záchranným kolesom, ale – ako sa zdá – niet inej cesty...

• Náročky som spomenul Česku, keďže počas tvojho tamojšieho pobytu si začal po kontaktoch s disentom s vydavateľskou činnosťou. Čo bolo tvojím hlavným hnacím motorom v prípade vzniku časopisu *Fragment* a neskôr *Fragment K*?

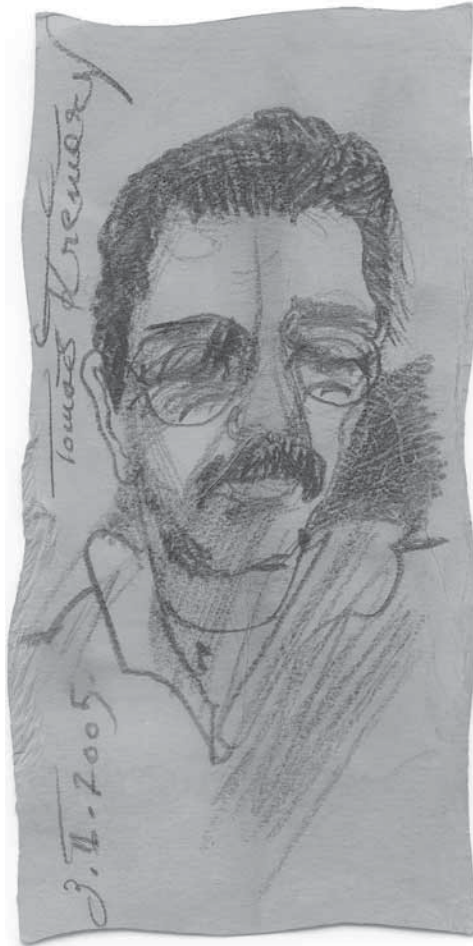
– V období reálneho socializmu znormalizovanej spoločnosti, keď každý pokus o vytvorenie aspoň trochu znesiteľnejších podmienok na necenzurovanú, slobodnú tvorbu bol hneď v zárodku „spacifikovaný“ štátnou bezpečnosťou a orgánmi činnými v trestnom konaní, objavovali sa v Čechách predsa len akési ostrovčeky nezávislosti. Český underground vytvoril tzv. „druhú kultúru“ – čiže nie opozíciu

k existujúcej štátnej kultúre, ale svoju, originálnu a akejkolvek ideológiu zbašenú aktivitu. Mediálnym výstupom tejto aktivity boli desiatky samizdatových časopisov (*Vokno*, *Revolver Revue*, *Zebra*), jednodňových výstav a dobre utajených koncertov, stovky knižných titulov...

Podobne zmýšľajúca slovenská skupinka, ktorej súčasťou som bol, sa o čosi podobne pokúsila aj v Bratislave – a pokiaľ ma pamäť neklamie – aj v Košiciach. Samizdatový časopis *Fragment* nemal ambície byť „protištátny“ ani „opozičný“, ale združoval ľudí, ktorí nie že nemohli, ale nechceli publikovať v oficiálnych komunistických časopisoch. Z druhej, paralelnej slovenskej kultúry vytvorila až štátna moc prostredníctvom štátnej bezpečnosti „protištátny“ spolok „zapredancov“ a „vydedencov“. Ale to je už téma pre historikov, ktorí môžu z odstupu dvoch desaťročí triezvo posúdiť a dešifrovať vtedajší stav spoločnosti. Nezaobrábam sa podobnými témami; svoje pocity na tie veselé a tvorivé roky by som zhrnul do jednej pesničkovej vety: Don't look back!

• Vo svojej básnickej tvorbe si sa pohyboval od pocitovo vyhranených metafor cez často použité kontrastné absurdné poetické úlety až po redukciu slov a hľadanie esenciálneho zmyslu výpovede. Vedel by si priblížiť čitateľovi, akými poetickými tokmi si plával a ktorú z básnikov ťa do týchto tokov zlákali? Máš už predstavu, kam tá tvoja básnická rieka smeruje?

– Poézia má jednu neuveriteľnú devízu: každý si v nej nájde to, čo v danej chvíli nevyhnutne potrebuje, aby sa mohol tešiť, aby sa nemusel obesiť, aby neskončil na tvrdých drogách alebo v blázinci... K poézii som sa dostával striedavým čítaním povinnej a nep povinnej literatúry, objavmi, ktoré už boli dávno objavené, hľadaním a nachádzaním pokladov, ktoré nikto neukrýval. Kedysi, v stredoškolskom dávnoveku, čítali sme v časopise *Mladá tvorba* so zatajeným dychom prvé kroky mladej slovenskej básnickej generácie, ktorá na konci šesťdesiatych rokov minulého storočia s rúznym buclotom vstupovala do literatúry. Dnes už klasici Štrpka, Repka, Laučík, Moravčík, Strážay, Buzássy, Štrasser a mnohí ďalší prichádzali s „novými slovenskými slovami“, s novou poetikou, ktorá vytrhávala aj s koreňmi buriňu socialistického realizmu. Boli to priekopníci, raziči tunelov, anarchisti, ktorí namiesto semtexu používali časované básnické trhavy. Iste, nespádli z neba, chodníčky im vyšliapala Trnavská skupina, čiže Válek, Mihalkovič, Stacho, Ondruš... Zdalo by sa: inak to už nebude. Ale bolo... Prišla normalizácia, rozlietaným sokolíkom pristihli krídla a keď aj potom vyškakovali, na pár rokov im zakázali čokoľvek publikovať... Ak sa trochu moja tvorba čo i len

na dostrel priblíži k tomu básnickému hľadaniu našich najlepších, budem spokojný...

• Tvoj vydavateľský život sa začal už spomínaným *Fragmentom*. Po novembri '89 tento časopis vyšiel z podzemia a tvoja vydavateľská práca sa rozšírila. Dodnes si s veľkou chuťou otvorím *Fragment* číslo 6 z roku 1991, kde je prvý slovenský preklad prózy V. Jerofejeva *Moskva – Petušky*. Rovnako mám svojich favoritov aj v súčasnej produkcii vydavateľstva F. R. and G., ktoré je deklarované ako knižná edícia spomínaného časopisu. Aká bola genéza tohto „expandovania“ a akú máš vydavateľskú stratégiu? Na jednej strane poviedky Janka Litváka so svojou zvláštnou poetikou, na strane druhej experimentálna, čitateľsky náročná poézia Mariána Kubicu...

– Po novembri 1989 vstúpil časopis *Fragment* – a s ním aj jeho knižná edícia – do otvorených dverí oficiálnej kultúry. Naša stratégia sa nemenila a meniť už asi ani nebude – vydávali sme a vydávame knihy autorov, ktorí nemuseli a nemusia meniť svoje názory, svoju poetiku, svoj spôsob života v žiadnom režime. Aj preto sme vydali knihy Leopolda Laholu, Ivana Kadlečika, Ivana Štrpku, Tomáša Petřivého, Karola Chmela... V tejto „výberovej“ spoločnosti sa veľmi dobre darí aj tým autorom, ktorých spomínaš v otázke. Minulosťou a žabomyšími vojnami nezaťažaná generácia mladých básnikov a prozaikov vydala u nás svoje prvé knihy: Kasarda, Raýman, Litvák, Robert Gál. Nie náhodou sa objavujú v tomto „príbuzenskom“ zozname aj mená Kolenič, Turan, Gindl, Kelemen, Vášová, Johanides... Básnikovi a prozaikovi Janovi Litvákoví vychádza v našom vydavateľstve už tretia kniha a dúfam, že nie posledná... Mariána Kubicu poznám už pekných pár rokov, vedel som, že píše „svoje“ básne, originálne a ťažko zaraditeľné, ktoré nenachádzali pochopenie u vydavateľov... Ponúkol som mu nielen možnosť vydať dve bás-

nické zbierky, ale aj intenzívnejšiu spoluprácu s časopisom *Fragment*. Už o niekoľko týždňov uzrie svetlo sveta dlhoročný Kubicov projekt „Zlatá krv“: antológia spisovateľskej generácie, ktorá sa sústreďovala v osemdesiatych rokoch minulého storočia v dnes už neexistujúcej legendárnej kaviarni U Michala... Moja rada: kúpte si *Fragment* 1–2/2007.

• Na Slovensku je pomerne častým javom, že s literatúrou zviazaný človek ako keby „expandoval v systéme“. Autor, editor, redaktor, vydavateľ, pričom poradie môže byť ľubovoľné, ale niektoré projekty sa tak prenášajú z „médiá do médiá“. V tvojom prípade napríklad ide o projekt *Rodinné striebro*, ktorý po časopiseckej a knižnej podobe dostáva svoj tvar aj v Slovenskom rozhlase. Čo pre teba tento projekt znamená? Je to napríklad aj reštaurovanie desaťročiami a režimami pokrivených hodnôt?

– Projekt *Rodinné striebro* vznikol v redakcii literárneho časopisu *Romboid*. Dva roky sme sústreďovali s Petrom Michalovičom texty rôznych autorov na jednu tému: „Čo je pre vás „rodinným striebrom“ v slovenskej kultúre 20. storočia?“ Prekvapil nás nielen záujem autorov, ale aj rôznosť ich názorov na spomenutú otázku. Tento projekt v časopise *Romboid* stále pokračuje. Dokonca v našom vydavateľstve vyšla v minulom roku aj kniha *Rodinné striebro*, v ktorej je 36 príspevkov. Slovenský rozhlas prejavil záujem, „dostať“ túto tému aj do éteru. A tak pripravujeme so skupinou skvelých ľudí rozhlasový mesačník o tom, „kto sme“ a čo „hodnotné“ sme vytvorili v uplynulom storočí v slovenskej kultúre. Prvý, úvodný diel bol odvysielaný v septembri, v októbri si mohli poslucháči vypočuť hodinové pásmo o Dominikovi Tatarkovi, v novembri si pripomenieme dielo Deža Ursinyho a v decembri režiséra Ela Havettu... Budúcoročné plány sa pripravujú, v tejto chvíli by som o nich nič konkrétne povedať nevedel. Nechajme sa prekvapiť...

• Nedávno sa skončil v Bratislave festival poézie *Arts Poetica*. Do istej miery vypovedá o mieste poézie v našej súčasnej spoločnosti. Na jednej strane medzinárodný festival mediálne (a teda aj sponzorsky) pomerne dobre krytý, na druhej strane literárne časopisy v čiastočnom útlme a tradičné či nové literárne súťaže hľadajúce koncepciu. Do toho vstupuje nové médium internet s množstvom virtuálnych literárnych portálov verzus minimálny priestor v masových médiách pre literárnu kritiku. Existuje podľa teba nejaký model, ktorý by jednotlivé segmenty literárneho života spájal do funkčného a pre kultúru prínosného celku?

– Vďaka za každú kultúrnu akciu, za každú zmysluplnú možnosť „dostať“ kultúru z okraja bližšie k stredu. Neverím, že sa podarí spojiť nespojitelné, vytvoriť nejaký univerzálny model, ktorý by „fungoval“ – skôr som za nezlučiteľné „jednotlivosti“, ktoré sa navzájom obohacujú a prinášajú niečo nové, „neokukané“... Všetky možnosti máme, je len na nás, ako a na čo ich využijeme. Kultúra – a v nej aj literatúra – nejakú prežijú vždy a všade, to je jasné. Ide len o to, pokúsia sa vytvoriť pre „nekomerčných“ anarchistov bez semtexu aspoň trochu znesiteľnejšie podmienky – nielen finančné. Každá spoločnosť „bez kultúry“ je iba pohrdania hodným zoskupením tupcov. Pozor na to!

Maroš M. Bančej
Kresba Tomáš Krčmery